

LIETUVOS VYRIAUSIOJO ADMINISTRACINIO TEISMO
PRAKTIKOS APŽVALGA
2025 M. VASARIO 1 D.–2025 M. VASARIO 28 D.

APŽVALGĄ PARENGĖ LIETUVOS VYRIAUSIOJO ADMINISTRACINIO TEISMO
TEISMŲ PRAKTIKOS DEPARTAMENTAS

TURINYS

I. ADMINISTRACINĖS BYLOS, KYLANČIOS IŠ GINČŲ DĖL TEISĖS VIEŠOJO ADMINISTRAVIMO SRITYJE.....	4
4. NORMINIŲ ADMINISTRACINIŲ AKTŲ TEISĖTUMO PATIKRA.....	4
<i>Dėl moterų pavardžių darybos reglamentavimo teisėtumo .....</i>	<i>4</i>
<i>Dėl ribojimų vaistinių preparatų lygiagretaus importo leidimo turėtojams įtvirtinimo poįstatyminiame akte .</i>	<i>5</i>
7. SOCIALINĖ APSAUGA	6
<i>Dėl galimybės valstybinės pensijos permoką išieškoti iš įstaigos, kuri yra išlaikoma iš valstybės biudžeto .....</i>	<i>6</i>
8. UŽSIENIEČIŲ TEISINĖ PADĖTIS	7
<i>Dėl pareigos išnagrinėti užsieniečio prašymą keisti darbdavį iki sprendimo dėl leidimo laikinai gyventi Lietuvoje panaikinimo .....</i>	<i>7</i>
<i>Dėl pareigos pagrįsti, kad net trumpalaikis užsieniečio vizitas keltų grėsmę nacionaliniam saugumui.....</i>	<i>8</i>
<i>Dėl draudimo atvykti, nustačius, kad su užsieniečiu nebuvo sudaryta darbo sutartis, proporcingumo.....</i>	<i>9</i>
9. PRIEGLOBSTIS.....	9
<i>Dėl sąlygų, kuriomis LGBT bendruomenės nariai gali pasinaudoti tarptautine apsauga .....</i>	<i>9</i>
<i>Dėl Lietuvoje prieglobsčio prašytojams gimusio vaiko pilietybės .....</i>	<i>11</i>
<i>Dėl pareigos atsižvelgti į geriausias vaiko interesus, sprendžiant dėl valstybės, į kurią jis išsiunčiamas .....</i>	<i>11</i>
<i>Dėl užsieniečio grąžinimo / išsiuntimo ne į jo kilmės valstybę sąlygų.....</i>	<i>11</i>
32. VIEŠIEJI PIRKIMAI.....	12
<i>Dėl pirkimo sutarties pakeitimų, grindžiamų poreikiu pirkimo sąlygas suderinti su teisės akto (statybos techninio reglamento) nuostatomis, nelaikymo pagrįstais .....</i>	<i>12</i>
34. TABAKO IR ALKOHOLIO KONTROLĖ	13
<i>Dėl draudimo parduoti elektronines cigaretes ir jų pildykles su kvapniaisiais skysčiais .....</i>	<i>13</i>
41. KITI GINČAI VIEŠOJO ADMINISTRAVIMO SRITYJE	14
<i>Dėl individualios karinės įrangos eksporto licencijos neišdavimo bendrovei, neturinčiai Policijos departamento išduotos licencijos verstinės A kategorijos ginklų, ginklų priedėlių, šaudmenų ir jų dalių gamyba .....</i>	<i>14</i>
<i>Dėl Valstybinės maisto ir veterinarijos tarnybos įpareigojimui paskelbti Teisės aktų registre įsakymą dėl veterinarinių vaistų registracijos ir įrašyti veterinarinius vaistus į Veterinarinių vaistų registrą keliamų reikalavimų.....</i>	<i>15</i>
II. ADMINISTRACINIŲ BYLŲ TEISENA	16
43. TEISĖ KREIPTIS Į TEISMĄ IR JOS REALIZAVIMAS	16
<i>Dėl galimybės teismui skųsti įsakymą, kuriuo panaikinamos valstybės tarnautojų pareigybės ir įsteigiamos darbuotojų, dirbančių pagal darbo sutartis, pareigybės .....</i>	<i>16</i>
<i>Dėl galimybės teismui skųsti Policijos departamento Smurto ir priekabiavimo darbe atvejų nagrinėjimo komisijos sprendimą, kuriame nustatyti galimo pažeidimo požymiai .....</i>	<i>17</i>
<i>Dėl ginčo dėl žalos, kildinamos iš netinkamai įgyvendintos teisės aktų leidybos, rūšinio teisingumo .....</i>	<i>17</i>
<i>Dėl nepateikto prašymo atnaujinti praleistą skundo padavimo terminą nelaikymo skundo trūkumu.....</i>	<i>18</i>
48. TAIKOS SUTARTIS.....	19
<i>Dėl atsisakymo pakeisti teismo patvirtintą taikos sutartį.....</i>	<i>19</i>
49. REIKALAVIMO UŽTIKRINIMO PRIEMONIŲ TAIKYMAS.....	19
<i>Dėl Migracijos departamento sprendimo nesuteikti prieglobsčio ir išsiųsti užsieniečius į kilmės valstybę vykdymo sustabdymo, nagrinėjant bylą dėl vėlesnio atsisakymo suteikti prieglobstį šiems užsieniečiams.....</i>	<i>20</i>
<i>Dėl sprendimo Izraelio ir Rusijos Federacijos pilietybes turinčiam asmeniui, ilgą laiką gyvenusiam Lietuvoje, uždrausti atvykti į Šengeno erdvę galiojimo laikino sustabdymo .....</i>	<i>21</i>

60. PROCESO ATNAUJINIMAS ADMINISTRACINĖJE BYLOJE.....	22
<i>Dėl proceso atnaujinimo, konstatavus proceso teisės normos pažeidimą, pagrindo.....</i>	<i>22</i>

Šioje apžvalgoje vartojamos **santrumpos**:

ABTĮ	Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatymas
CK	Lietuvos Respublikos civilinis kodeksas
CPK	Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodeksas
EPP	Lietuvos teismų elektroninių paslaugų portalas
ES	Europos Sąjunga
ESTT	Europos Sąjungos Teisingumo Teismas
EŽTK	Žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencija
EŽTT	Europos Žmogaus Teisių Teismas
LAT	Lietuvos Aukščiausiasis Teismas
LVAT	Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas
MD	Migracijos departamentas prie Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos
UAB	uždaroji akcinė bendrovė
UTPĮ	Lietuvos Respublikos įstatymas „Dėl užsieniečių teisinės padėties“
VAĮ	Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatymas
VŠAT	Valstybės sienos apsaugos tarnyba prie Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos
VSD	Lietuvos Respublikos valstybės saugumo departamentas
VšĮ	viešoji įstaiga

Pastaba. Šioje apžvalgoje pateikiamos neoficialios LVAT procesinių sprendimų santraukos, kurios LVAT nesaisto. Šis dokumentas yra skirtas tik informuoti. Oficialius nutarčių bei sprendimų tekstus galite rasti pasinaudoję interaktyviomis nuorodomis. Informacija dėstoma remiantis Teisėjų tarybos 2016 m. rugsėjo 30 d. nutarimu Nr. 13P-102-(7.1.2) patvirtintu Teismų procesinių sprendimų administracinėse bylose kategorijų klasifikatoriumi (nuo 2019 m. vasario 1 d. galiojanti redakcija).

I. Administracinės bylos, kylančios iš ginčų dėl teisės viešojo administravimo srityje

4. Norminių administracinių aktų teisėtumo patikra

4.1. Centrinio valstybinio administravimo subjektų norminių administracinių aktų teisėtumas

Dėl moterų pavardžių darybos reglamentavimo teisėtumo

Byloje LAT prašymu vertintas teisingumo ministro 2016 m. gruodžio 28 d. įsakymu Nr. 1R-333 patvirtintų Asmens vardo ir pavardės keitimo taisyklių (toliau – Taisyklės) 9.7 punkto (2019 m. gegužės 10 d. įsakymo Nr. 1R-165 redakcija) bei 9.12 punkto (2016 m. gruodžio 28 d. įsakymo Nr. 1R-333 redakcija), taip pat Valstybinės lietuvių kalbos komisijos (toliau – Kalbos komisija) 2003 m. birželio 26 d. nutarimo Nr. N-2(87) „Dėl moterų pavardžių darymo“ (toliau – Nutarimas) (originali 2003 m. birželio 26 d. nutarimo Nr. N-2(87) redakcija) 1 ir 2 punktų teisėtumas.

Abejonė dėl šių nuostatų teisėtumo iš esmės kelta dėl to, kad reguliavimas nustatytas ne įstatymu, taip pat ta apimtimi, kuria šiose nuostatose įtvirtinta kitokia nelietuviškų pavardžių darymo tvarka, o lietuviška moterų pavardė pagal vyro pavardę daroma tik su priesagomis -ienė, -iuvienė arba galūne -ė, nenumatant galimybės lietuviškų moterų pavardžių pagal vyro pavardę daryti be pirmiau nurodytų priesagų ar galūnės.

Įvertinusi ginčytą bei su juo susijusį teisinį reguliavimą, LVAT išplėstinė teisėjų kolegija pabrėžė, jog taisyklinga lietuvių kalba yra ypatingos reikšmės ir svarbos valstybinės apsaugos bei kontrolės objektas. Lietuvių kalbos, kaip valstybinės, vartojimas viešajame valstybės gyvenime yra reglamentuojamas atsižvelgiant į lietuvių kalbai, jos sistamai, tradicijai bei vidinei raidai būdingus požymius, be kita ko, į tai, kad lietuvių kalbos daiktavardžiai (įskaitant asmenvardžius) yra klasifikuojami pagal giminę. Todėl asmenvardžiai gali būti keičiami bei koreguojami tik paisant specialiųjų lietuvių kalbos norminimo, gramatikos, oficialiosios vartosenos taisyklių. Įgalinimai nustatyti lietuvių kalbos tvarkybos kryptis, spręsti lietuvių kalbos norminimo ir kodifikavimo klausimus, teikti oficialias išvadas dėl valstybinės kalbos vartojimo įstatymu yra suteikti specialiųjų žinių šioje srityje turinčiam subjektui – Kalbos komisijai, kuri savo veikloje remiasi kalbos mokslu, kalbos norminimo tradicijomis, principais ir kriterijais.

Asmenvardžių darymo bei rašymo aspektu pažymėta, jog įstatymu yra nustatyta, kad civilinės būklės aktų įrašai rašomi lietuvių kalba. Lietuvos Aukščiausioji Taryba, atsižvelgdama į Kalbos komisijos pasiūlymus, 1991 m. sausio 31 d. nutarimu Nr. I-1031 „Dėl vardų ir pavardžių rašymo Lietuvos Respublikos piliečio pase“ taip pat buvo nustačiusi bendrą taisyklę, kad vardai ir pavardės Lietuvos Respublikos piliečio pase rašomi lietuvių kalba. Asmenvardžių gramatinimo tvarka šiame Lietuvos Aukščiausiosios Tarybos nutarime susieta su asmens (vardo ir pavardės turėtojo) tautine tapatybe, t. y. pagal konkrečiai kalbai bei jos tradicijai būdingas darymo taisykles. Atitinkamai Kalbos komisija ginčo Nutarimu sunormino lietuviškų moterų pavardžių darymą. Įgalinimai nustatyti vardo ir pavardės keitimo sudarytame civilinės būklės akto įrašė procedūras (pagrindus bei tvarką) įstatymu yra deleguoti teisingumo ministrui, tokios procedūros yra nustatytos Taisyklėse. Šių Taisyklių 9.12 punkte nustatant, kad pareiškėjas gali pakeisti savo pavardę, jeigu nori vietoj savo nelietuviškos sugramatintos (su lietuviška galūne) pavardės įgyti tokią pačią, tik nesugramatintą pavardę (be lietuviškos galūnės), arba atvirkščiai – vietoj nelietuviškos nesugramatintos pavardės įgyti tokią pačią, tik sugramatintą pavardę, iš esmės yra perkeltos nuostatos iš minėto Lietuvos Aukščiausiosios Tarybos nutarimo, kuriame pavardės (ne)gramatinimas yra siejamas išimtinai su asmens (vardo ir pavardės turėtojo) tautybe. Į šias Lietuvos Aukščiausiosios Tarybos nutarimo nuostatas atsižvelgta, vertinant ginčo Taisyklių ir Nutarimo nuostatų teisėtumą.

Vadovaudamasis Konstitucinio Teismo jurisprudencija, LVAT akcentavo, kad lietuvių kalbos statusas suponuoja įstatymų leidėjo pareigą ne tik nustatyti, kaip kalbos vartojimas užtikrinamas viešajame gyvenime, bet ir numatyti valstybinės kalbos apsaugos priemones. Lietuvių kalbos rašmenis ir su jų naudojimu susijusius esminius klausimus turi apibrėžti įstatymų leidėjas arba specialiųjų žinių šioje srityje turintis subjektas – Kalbos komisija, o pastarosios išvados ir pasiūlymai dėl galimo pavojaus bendrinei lietuvių kalbai, jos savitumui, taip pat (ne)derėjimo su lietuvių kalbos tradicija yra privalomos. Šiuo aspektu taip pat pažymėta, kad lietuvių kalbos pokyčių bei jų nulemtos kalbos raidos stebėsena yra ilgas tęstinis procesas, todėl ankstesnės Kalbos komisijos rekomendacijos ir prigijusios normos, po kurio laiko pasikeitus situacijai, gali kisti.

Apibendrinamas ESTT bei EŽTT praktiką dėl asmenvardžių rašymo asmens dokumentuose, LVAT pažymėjo, jog šie teismai taip pat pabrėžia nacionalinės (valstybinės ar oficialiosios) kalbos išskirtinį statusą ir įtaką viešajam valstybės gyvenimui, o tikslą apsaugoti kultūrinį savitumą bei valstybinę kalbą, nustatant konkrečias kalbos rašybos taisykles, iš esmės laiko teisėtu. Vis dėlto atkreiptas dėmesys, kad konkretaus asmens

galbūt pažeidžiamos teisės, susijusios su vardo ir pavardės darymu ir rašymu pagal nacionalinės teisės nuostatas, gali būti ginamos teismine tvarka, be kita ko, įvertinant tariamų ribojimų mastą, proporcingumą, individualioje byloje taikytiną teisinį reguliavimą, atsižvelgiant į EŽTK bei ES teisėje garantuojamas teises bei laisves.

LVAT išplėstinei teisėjų kolegijai nekilo abejonių, kad iš Konstitucijos nekyla imperatyvus įpareigojimas byloje ginčytą teisinį reguliavimą nustatyti įstatymo lygmeniu teisės akte. Ginčytose teisės normose įtvirtintas teisinis reguliavimas nėra susijęs su kitų valstybės valdžią vykdančių institucijų išimtinė kompetencija. Priešingai, Kalbos komisijai įstatymu yra suteikta kompetencija aprobuoti valstybinės kalbos normas, nustatyti lietuvių kalbos rašmenis ir su jų naudojimu susijusius esminius klausimus; teisė pasikeisti savo vardą ir pavardę taip pat įtvirtinta įstatyme, o šios teisės įgyvendinimo tvarka (Taisyklės) priimta remiantis Civilinės būklės aktų registravimo įstatymu, t. y. jame *expressis verbis* (aiškiais žodžiais; tiesiogiai) teisingumo ministru deleguota kompetencija. Todėl tiek Kalbos komisija, tiek teisingumo ministras turėjo teisinį pagrindą patvirtinti ginčo poįstatyminius teisės aktus ir juose nustatyti lietuviškų moterų pavardžių darymą bei vardo ir pavardės keitimo sudarytame civilinės būklės akto įrašė procedūras (pagrindus bei tvarką).

Byloje taip pat akcentuota, kad įstatymu yra įtvirtinta, jog valstybinė kalba yra lietuvių kalba, kuria yra rašomi civilinės būklės aktų įrašai; o asmenvardžių darymo bei gramatinimo tvarka yra susieta ne su pavardės kilme, o su konkrečiai kalbai bei jos tradicijai būdingomis darymo taisyklėmis. Taigi įstatymais bei juos įgyvendinančiais poįstatyminiais teisės aktais (įskaitant šioje byloje ginčytas Taisyklių ir Nutarimo nuostatas) visiems Lietuvos Respublikos piliečiams yra nustatyta vienoda vardų ir pavardžių rašymo oficialiuosiuose dokumentuose lietuvių kalba (t. y. lietuviškais rašmenimis) tvarka. Teisės aktais asmenims nėra įtvirtinta pareiga keisti pavardę. Asmenvardžių darybos klausimai (įskaitant jų klasifikaciją pagal giminę) yra kalbos mokslo dalykas, reikalaujantis specialiųjų žinių. Tokie asmenvardžių darybos kriterijai yra atitinkamai nustatyti, konsultuojantis su Kalbos komisija, priimtuose Lietuvos Aukščiausiosios Tarybos 1991 m. sausio 31 d. nutarime Nr. I-1031 bei Taisyklėse, taip pat pačios Kalbos komisijos patvirtintame Nutarime. Asmenvardžių darybos taisyklės pirmiausia yra susijusios su tam tikros kalbos, kaip vertybės, puoselėjimu, tradicine vartoseną bei jos tęsimu, kuris yra atliekamas, remiantis kalbos mokslu, pagal konkrečiai kalbai būdingus norminimo principus ir taisykles. Jos (taisyklės) savaime nei palengvina, nei pasunkina įstatyme įtvirtintos teisės pasikeisti pavardę įgyvendinimą. Visų asmenvardžių darymui yra taikoma bendra taisyklė, pagal kurią asmenvardžiai, atsižvelgiant į asmens tautinę tapatybę, daromi pagal objektyvius mokslinius kriterijus – konkrečiai kalbai būdingus dėsningumus. Todėl nėra pagrindo teigti, jog kuriai nors Lietuvos Respublikos piliečių grupei šiuo aspektu yra suteikiamos siauresnės ar platesnės apimties teisės pasirinkti vardą bei pavardę ir (ar) jos formą.

LVAT išplėstinė teisėjų kolegija ginčyto teisinio reguliavimo prieštaravimų Konstitucijai ir įstatymams byloje prašoma patikrinti apimtimi nenustatė.

Išplėstinės teisėjų kolegijos 2025 m. vasario 26 d. sprendimas administracinėje byloje Nr. ei-3-662/2025
Teismo proceso Nr. 3-66-3-00018-2024-5

[Prieiga internete](#)

Dėl ribojimų vaistinių preparatų lygiagretaus importo leidimo turėtojams įtvirtinimo poįstatyminiame akte

Norminė administracinė byla inicijuota siekiant patikrinti, ar sveikatos apsaugos ministro 2007 m. kovo 30 d. įsakymu Nr. V-228 patvirtintų Vaistinių preparatų lygiagretaus importo taisyklių (toliau – Lygiagretaus importo taisyklės) 42.4 papunktis neprieštarauja konstituciniam teisinės valstybės principui ir VAĮ 3 straipsnio 4 punktui.

Norminio administracinio akto dalies teisėtumo tyrimą inicijavo LVAT, apeliacine tvarka nagrinėdamas individualiąją bylą dėl Valstybinės vaistų kontrolės tarnybos (toliau – Tarnyba) viršininko įsakymo „Dėl vaistinių preparatų lygiagretaus importo leidimų galiojimo panaikinimo“, kuriuo, iš esmės vadovaujantis Lygiagretaus importo taisyklių 42.4 papunkčiu (Tarnyba panaikina lygiagretaus importo leidimo galiojimą, jei išdavus lygiagretaus importo leidimą lygiagrečiai importuojamas vaistinis preparatas per 3 metus netiekiamas rinkai arba jei 3 metus iš eilės nėra lygiagrečiai importuojamo vaistinio preparato, kuris jau buvo tiekiamas rinkai), panaikintas UAB „Lex ano“ išduotų vaistinių preparatų lygiagretaus importo leidimų galiojimas. Teisėjų kolegijai minėtoje byloje kilo abejonė, ar sveikatos apsaugos ministras, nustatydamas Lygiagretaus importo taisyklių 42.4 papunktyje esantį reguliavimą, poįstatyminiame akte neįtvirtino savarankiško ūkio subjekto veiklos ribojimo pagrindo, neišplaukiančio iš aukštesnės galios teisės akto, t. y. Farmacijos įstatymo.

LVAT išplėstinė teisėjų kolegija pirmiausia pažymėjo, kad nei Farmacijos įstatymo 17 straipsnio 2 dalyje, nei kitose šio įstatymo nuostatose, priešingai nei registruotų vaistinių preparatų atveju (žr. Farmacijos įstatymo 14 str. 6 d.), įstatymas nenustato tokio vaistinių preparatų lygiagretaus importo leidimo galiojimo panaikinimo pagrindo, kaip vaistinio preparato nepatiekimas rinkai ar jo nebuvimas rinkoje tam tikrą laikotarpį. Nors įstatymų leidėjas *expressis verbis* (aiškiais žodžiais) sveikatos apsaugos ministrui Farmacijos įstatymo 17 straipsnio 2 ir 13 dalyse pavedė nustatyti tvarką dėl, be kita ko, vaistinių preparatų lygiagretaus importo leidimų galiojimo panaikinimo ir kitus reikalavimus bei pareigas lygiagretaus importo leidimo turėtojams, šios įstatymo normos turi būti aiškinamos atsižvelgiant į konstitucinės jurisprudencijos nuostatas, jog nustatyti esmines ūkinės veiklos sąlygas, draudimus ir ribojimus, darančius esminį poveikį ūkinei veiklai, pagal Konstituciją galima tik įstatymu (žr., pvz., Konstitucinio Teismo 2023 m. sausio 24 d., 2023 m. lapkričio 7 d. nutarimus); jokiais aplinkybėmis poįstatyminiais teisės aktais negalima nustatyti asmens teisės atsiradimo sąlygų, riboti teisės apimtį (žr., pvz., Konstitucinio Teismo 2022 m. spalio 12 d., 2023 m. sausio 24 d. nutarimus). Taigi Farmacijos įstatyme įtvirtinta sveikatos apsaugos ministro kompetencija iš esmės yra apribota vaistinių preparatų lygiagretaus importo leidimų galiojimo panaikinimo tvarkos ir kitų pareigų lygiagretaus importo leidimo turėtojams nustatymu tiek, kiek tokios poįstatyminio akto nuostatos nekonkuruoja su įstatyme nustatytu reguliavimu, o yra grindžiamos įstatymu ir jį detalizuoja tik įstatyme nustatytose ribose. Ši kompetencija neapima konkretaus vaistinių preparatų lygiagretaus importo leidimo galiojimo panaikinimo pagrindo dėl vaistinio preparato nepatiekimo rinkai ar jo nebuvimo rinkoje tam tikrą laikotarpį nustatymo, kas priklauso įstatymų leidėjo kompetencijai. Farmacijos įstatymo 17 straipsnyje, reglamentuojančiame sveikatos apsaugos ministro kompetenciją vaistinių preparatų lygiagretaus importo srityje, nuostatų, *expressis verbis* nustatančių sveikatos apsaugos ministro teisę nustatyti aptartą vaistinių preparatų lygiagretaus importo leidimų galiojimo panaikinimo pagrindą, nėra įtvirtinta.

Kadangi, vadovaujantis Lygiagretaus importo taisyklių 42.4 papunkčiu, tų lygiagretaus importo leidimo turėtojų, kurie išdavus lygiagretaus importo leidimą per 3 metus rinkai netiekia lygiagrečiai importuojamo vaistinio preparato arba jei 3 metus iš eilės nėra lygiagrečiai importuojamo vaistinio preparato, kuris jau buvo tiekiamas rinkai, turimų lygiagretaus importo leidimų galiojimas yra panaikinamas, daryta išvada, kad tokiu būdu poįstatyminiame teisės akte nustatytos esminės ūkinės veiklos – farmacinės veiklos – sąlygos. Sveikatos apsaugos ministras, nustatydamas tokį pagrindą, poįstatyminiame akte įtvirtino savarankišką ūkio subjektų veiklos ribojimo pagrindą, kuris neišplaukia iš aukštesnės galios teisės akto, t. y. Farmacijos įstatymo. Todėl sveikatos apsaugos ministras viršijo savo kompetenciją (veikė *ultra vires*) bei nepaisė iš konstitucinio teisinės valstybės principo išplaukiančio įpareigojimo teisėkūros subjektams leidžiant teisės aktus neviršyti savo įgaliojimų, taip pat priimant poįstatyminius aktus remtis įstatymais.

Tai sudarė pagrindą LVAT konstatuoti, jog Lygiagretaus importo taisyklių 42.4 papunktis prieštarauja konstituciniam teisinės valstybės principui, suponuojančiam teisės aktų hierarchiją, ir VAĮ 3 straipsnio 4 punkte įtvirtintam įstatymo viršenybės principui.

Išplėstinės teisėjų kolegijos 2025 m. vasario 26 d. sprendimas administracinėje byloje Nr. ei-1-525/2025
Teismo proceso Nr. 3-66-3-00005-2024-1

[Prieiga internete](#)

7. Socialinė apsauga

7.5. Valstybinės pensijos

7.5.3. Pareigūnų ir karių valstybinės pensijos

Dėl galimybės valstybinės pensijos permoką išieškoti iš įstaigos, kuri yra išlaikoma iš valstybės biudžeto

Apžvelgiamoje byloje nagrinėtas ginčas dėl Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybos prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos (toliau – VSDFV) Panevėžio skyriaus ir VSDFV sprendimų išieškoti pareigūnų ir karių valstybinės pensijos permoką priverstine tvarka iš Lietuvos kariuomenės.

Pirmosios instancijos teismas pareiškėjo Lietuvos kariuomenės skundą atmetė, konstatavęs, kad teisės aktai nenustato Valstybinio socialinio draudimo įstatymo 20–21 straipsniuose reglamentuojamo padarytos žalos ar permokėtų sumų išieškojimo išimčių, jei už žalą (permoką) yra atsakinga biudžetinė įstaiga.

Nustatyta, kad Lietuvos kariuomenės vadas 2019 m. birželio 27 d. įsakymu atleido A. D. iš užimamų pareigų ir su juo nutraukė profesinės karo tarnybos sutartį bei išleido jį iš profesinės karo tarnybos į atsargą.

Lietuvos Respublikos krašto apsaugos ministro 2019 m. liepos 19 d. įsakymu A. D. buvo paskirta ir mokama pareigūnų ir karių valstybinė pensija už tarnybą nuo 2019 m. liepos 2 d. Išnagrinėjus bylą teismuose, be kita ko, buvo panaikintas Lietuvos kariuomenės vado 2019 m. birželio 27 d. įsakymas. Atsižvelgiant į tai, buvo pakeista atleidimo iš tarnybos data iš 2019 m. liepos 1 d. į 2021 m. balandžio 23 d., laikotarpiu nuo 2019 m. liepos 2 d. iki 2021 m. sausio 31 d. susidarė 6 153,42 Eur pareigūnų ir karių valstybinės pensijos permoka.

LVAT teisėjų kolegija, įvertinusi byloje nustatytas aplinkybes, ginčo šalių argumentus, aktualų teisinį reguliavimą, sutiko su pirmosios instancijos teismo išvada, kad už padarytą žalą (pareigūnų ir karių valstybinės pensijos permoką) atsakinga pagrįstai pripažinta Lietuvos kariuomenė. Šiuo aspektu pažymėta, kad pareigūnų ir karių valstybinės pensijos permoką už laikotarpį nuo 2019 m. liepos 2 d. iki 2021 m. sausio 31 d. iš esmės lėmė neteisėtas ir administracinių teismų panaikintas Lietuvos kariuomenės vado 2019 m. birželio 27 d. įsakymas. Be to, A. D. prašymą dėl pareigūnų ir karių valstybinės pensijos skyrimo bei parengtus pensijos skyrimui reikalingus dokumentus pateikusi ir tarnybos laiko (darbo stažo) apskaitos lape atleidimo datą tikslinusi draudėja buvo Lietuvos kariuomenė, o tai atitiko Valstybinio socialinio draudimo įstatymo 21 straipsnio 3 dalies sąlygas. Todėl su tuo susiję priešingi apeliacinio skundo argumentai, taip pat teiginiai, kad žala Valstybinio socialinio draudimo fondo biudžetui nebuvo padaryta, atmesti.

Nors pareiškėjas teigė, kad permoka į Lietuvos Respublikos biudžetą iš esmės būtų išieškoma iš to paties valstybės biudžeto, teisėjų kolegija sutiko su pirmosios instancijos teismo argumentais, jog aplinkybė, kad draudėjas Valstybinio socialinio draudimo įstatymo prasme yra įstaiga, kuri išlaikoma iš valstybės biudžeto, neatleidžia jos nuo teisinių pasekmių, nustatytų, be kita ko, minėto įstatymo 21 straipsnio 3 dalyje (permokos išieškojimo). Taigi atmesti pareiškėjo motyvai, kad šiuo atveju būtų neteisinga ir nepagrįsta išieškoti valstybinės pensijos permoką iš Lietuvos kariuomenės.

Pareiškėjo apeliacinis skundas atmestas, o pirmosios instancijos teismo sprendimas paliktas nepakeistas.

2025 m. vasario 12 d. sprendimas administracinėje byloje Nr. eA-516-1047/2025

Teismo proceso Nr. 3-65-3-00471-2023-6

[Prieiga internete](#)

8. Užsieniečių teisinė padėtis

8.3. Trečiųjų šalių piliečių ir jų šeimos narių teisė apsigyventi Lietuvoje

8.3.1. Trečiųjų šalių piliečių ir jų šeimos narių teisė laikinai gyventi Lietuvoje

Dėl pareigos išnagrinėti užsieniečio prašymą keisti darbdavį iki sprendimo dėl leidimo laikinai gyventi Lietuvoje panaikinimo

Byloje nagrinėtas ginčas, kilęs dėl MD sprendimo, kuriuo panaikintas pareiškėjui išduotas leidimas laikinai gyventi Lietuvoje, pagrįstumo ir teisėtumo.

Pirmosios instancijos teismas atmetė pareiškėjo skundą, konstatavęs, kad buvo nutraukta su pareiškėju sudaryta darbo sutartis, be to, pareiškėjui mokėtas darbo užmokestis nesiekė vieno minimalaus mėnesio atlyginimo dydžio.

Byloje nustatyta, kad pareiškėjas MD buvo pateikęs prašymą leisti pakeisti darbdavį, tačiau šis prašymas nebuvo išnagrinėtas iki byloje ginčyto sprendimo panaikinti pareiškėjui išduotą leidimą laikinai gyventi Lietuvoje priėmimo. Šiuo aspektu LVAT pažymėjo, jog išduoto leidimo panaikinimo procedūra ir prašymo leisti pakeisti darbdavį nagrinėjimas yra tiesiogiai tarpusavyje susiję teisiniai veiksmai, nes prašymo leisti pakeisti darbdavį nagrinėjimo rezultatas lemia užsieniečio teisinę padėtį Lietuvoje. Panaikinus išduotą leidimą laikinai gyventi Lietuvoje neišsprendus užsieniečio prašymo dėl leidimo pakeisti darbdavį, užsienietis taptų asmeniu, neteisėtai esančiu Lietuvoje su visais iš to kylančiais padariniais. Gi tuo pačiu metu sprendžiant dėl leidimo laikinai gyventi Lietuvoje panaikinimo ir dėl užsieniečio prašymo leisti pakeisti darbdavį, jei pastarasis prašymas būtų tenkinamas, užsieniečio teisinė padėtis iš esmės nepakistų, t. y. užsienietis turėtų leidimą laikinai gyventi Lietuvoje. Aptariamos bylos atveju atsakovas ginčo sprendimą priėmė neišsprendęs pareiškėjo prašymo leisti pakeisti darbdavį ir tai vertinta kaip veiksmai, neatitinkantys gero administravimo reikalavimų. Vis dėlto, atsižvelgus į tai, kad po to, kai buvo priimtas šioje byloje ginčytas MD sprendimas, pareiškėjas atsakovui pateikė prašymą, kuriame nurodė, jog kreipėsi dėl leidimo laikinai gyventi išdavimo studijų pagrindu, o jo prašymo pakeisti darbdavį nagrinėjimas buvo nutrauktas, byloje padaryta išvada, kad tokiais aplinkybėmis sprendimo dėl pareiškėjo prašymo leisti pakeisti darbdavį nepriėmimas įstatyme nustatytais terminais ir iki sprendimo dėl

išduoto leidimo panaikinimo nepripažintinas tokiu pažeidimu, dėl kurio būtų pagrindas panaikinti ginčo sprendimą.

Nustatęs, kad su pareiškėju sudaryta darbo sutartis buvo nutraukta, LVAT konstatavo, jog sprendimas panaikinti pareiškėjui išduotą leidimą laikinai gyventi Lietuvoje priimtas pagrįstai, todėl atmetė pareiškėjo apeliacinį skundą.

2025 m. vasario 12 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eA-1202-415/2025

Teismo proceso Nr. 3-61-3-04884-2024-5

[Prieiga internete](#)

8.6. Užsieniečių išvykimas iš Lietuvos Respublikos

8.6.4. Draudimas atvykti

Dėl pareigos pagrįsti, kad net trumpalaikis užsieniečio vizitas keltų grėsmę nacionaliniam saugumui

Byloje nagrinėtas ginčas, kilęs dėl MD sprendimų, kuriais atsisakyta pareiškėjai išduoti leidimą laikinai gyventi Lietuvoje, uždrausta atvykti į Lietuvos Respubliką 5 metus, taip pat atšaukta pareiškėjai išduota Šengeno viza. Ginčyti sprendimai priimti konstatavus, kad pareiškėja kelia grėsmę nacionaliniam saugumui.

Pirmosios instancijos teismas tenkino pareiškėjos skundą – panaikino ginčytus MD sprendimus, konstatavęs, jog bendros politinės situacijos įvardijimas ir galimos grėsmės nacionaliniam saugumui pasireiškimo rizikos apžvalga VSD išvadoje negali būti laikomi tinkamu pareiškėjos keliamos grėsmės nacionaliniam saugumui įvertinimu.

Apeliaciniu skundu į LVAT kreipėsi trečiasis suinteresuotas asmuo – VSD, teigdamas, kad pirmosios instancijos teismas netinkamai įvertino byloje esančius įrodymus ir nepagrįstai suteikė prioritetą vienos Rusijos pilietės teisėms ir interesams, o ne visos Lietuvos valstybės nacionalinio saugumo interesams.

Nesutikdamas su pirmosios instancijos teismo išvadomis, LVAT pažymėjo, jog pareiškėja 55 metus dirbo Rusijos Federacijos mokslų akademijoje, darbo santykiai nutrūko neseniai. Darbas Rusijos Federacijai strateginę reikšmę turinčioje mokslinių tyrimų srityje reiškia, kad asmuo privalėjo būti lojalus Rusijos Federacijai ir palaikyti Rusijos valdžią, kartu tai reiškia, jog jis ir ateityje, gavęs leidimą laikinai gyventi, gali būti išnaudotas Rusijos žvalgybos ir saugumo tarnybų užduotims vykdyti, todėl tokio asmens nuolatinis gyvenimas Lietuvoje kelia grėsmę valstybės saugumui. Su Lietuva pareiškėjos nesieja nei stiprūs socialiniai, nei ekonominiai ryšiai, pareiškėja 2019–2024 metais į Lietuvą atvykdavo kartą per metus, vieno apsilankymo Lietuvoje trukmė – nuo 14 iki 73 dienų. Vien tai, kad pareiškėjos sūnus yra Lietuvos pilietis ir negali lankytis Rusijoje, nepaneigia fakto, jog pareiškėjos gyvenimas Lietuvoje gali kelti grėsmę nacionaliniam saugumui. Svarbia laikyta aplinkybė, kad pareiškėjos sūnui Lietuvos pilietybė, kaip lietuvių kilmės asmeniui, atkurta 2019 metais, o pareiškėja net iki 2023 metų vis tiek dirbo Rusijoje, nors ir teigė nepalaikanti ir netoleruojanti agresyvaus Rusijos režimo, persekiojusio jos sūnų. Šiomis aplinkybėmis padaryta išvada, kad leidimą laikinai gyventi Lietuvoje pareiškėjai atsisakyta išduoti pagrįstai.

Vis dėlto byloje akcentuota, kad MD sprendimuose nėra motyvu, jog tokio asmens kaip pareiškėja net ir trumpalaikis atvykimas šeimos lankymo tikslais būtų toks pavojingas, kad būtų galima konstatuoti grėsmės valstybės saugumui situacijos susidarymą. LVAT nuomone, atsižvelgiant į pareiškėjos amžių (82 metai) ir j tai, kad nėra tikimybės, jog Lietuvos Respublikoje gyvenantis pareiškėjos sūnus veiktų Rusijos Federacijos naudai, byloje nebuvo įrodytas tokio masto pareiškėjos grėsmės lygio Lietuvos Respublikai buvimas, kurio reikalauja UTPJ 133 straipsnio 5 dalis ir Šengeno sienų kodekso¹ 6 straipsnio 1 dalies e punktas.

LVAT trečiojo suinteresuoto asmens apeliacinį skundą tenkino iš dalies ir pakeitė pirmosios instancijos teismo sprendimą – panaikino MD sprendimus, kurias panaikinta pareiškėjai išduota Šengeno viza ir nustatytas draudimas atvykti į Lietuvos Respubliką, o MD sprendimą dėl atsisakymo išduoti pareiškėjai leidimą laikinai gyventi Lietuvoje paliko nepakeistą.

2025 m. vasario 26 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eA-1327-575/2025

Teismo proceso Nr. 3-61-3-04722-2024-6

---

¹ 2016 m. kovo 9 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2016/399 dėl taisyklių, reglamentuojančių asmenų judėjimą per sienas, Sąjungos kodekso (Šengeno sienų kodeksas).

[Prieiga internete](#)

Dėl draudimo atvykti, nustačius, kad su užsieniečiu nebuvo sudaryta darbo sutartis, proporcingumo

Byloje nagrinėtas ginčas, kilęs dėl MD sprendimų, kuriais panaikintas pareiškėjui išduotas leidimas laikinai gyventi Lietuvoje, 36 mėnesius uždrausta atvykti į Lietuvos Respubliką ir informacija apie tai įtraukta į Šengeno informacinę sistemą (toliau – SIS), pagrįstumo ir teisėtumo. Leidimas laikinai gyventi panaikintas motyvuojant tuo, kad pareiškėjas pateikė tikrovės neatitinkančius duomenis, nes bendrovė, į kurią jis atvyko dirbti, nesudarė su juo darbo sutarties.

Pirmosios instancijos teismas atmetė pareiškėjo skundą, konstatavęs, kad pareiškėjas, siekdamas gauti leidimą laikinai gyventi, pateikė duomenis, kurie neatitiko tikrovės, piktnaudžiavo migracijos procedūromis.

Nustatęs, kad su pareiškėju nebuvo sudaryta darbo sutartis, LVAT darė išvadą, jog pareiškėjui išduotas leidimas laikinai gyventi pagrįstai buvo panaikintas vadovaujantis UTPJ 50 straipsnio 1 dalies 6 punkto nuostatomis. Tačiau MD sprendimas dėl leidimo gyventi pareiškėjui panaikinimo patikslintas, jame nurodytą UTPJ 35 straipsnio 1 dalies 2 punktą (tikrovės neatitinkančių duomenų pateikimo aspektu) pakeičiant į 35 straipsnio 2 dalies 14 punktą.

Dėl draudimo pareiškėjui atvykti į Lietuvą byloje atkreiptas dėmesys, jog faktinė aplinkybė, kad užsienietis nesudarė darbo sutarties su jį kvietusiu darbdaviu, nepatvirtina pareiškėjo piktnaudžiavimo migracijos procedūromis. Pareiškėjas procesiniuose dokumentuose nurodė, kad bendrovė jį ignoravo ir neįdarbino, teismo posėdyje detalizavo, kad jis atvyko pas darbdavį, turėjo visus reikiamus dokumentus ir siekė įsidarbinti, tačiau nebuvo įdarbintas vairuotoju, kadangi tokių darbuotojų bendrovėje netrūko. Pareiškėjas teismo posėdyje taip pat paaiškino, jog neįsidarbinęs bendrovėje buvo bedarbis, tačiau išvežiodavo maistą, o užsidirbęs pakankamai pinigų išvyko į kilmės valstybę. LVAT vertinimu, pareiškėjo paaiškinimai nuoseklūs, neprieštarauja byloje nustatytoms aplinkybėms, todėl jais abejoti nebuvo pakankamo pagrindo.

Įvertinęs byloje nustatytas aplinkybes, LVAT darė išvadą, jog atsakovas nepagrįstai sprendė dėl tikrovės neatitinkančių duomenų pateikimo panaikindamas pareiškėjo leidimą gyventi, nepateikė savarankiškų argumentų dėl draudimo atvykti, pagrindžiančių, kad pareiškėjas, teikdamas prašymą išduoti leidimą laikinai gyventi, pateikė tikrovės neatitinkančius duomenis. Byloje nesant duomenų, kad per pastaruosius vienus metus iki sprendimo panaikinti leidimą gyventi priėmimo dienos užsieniečiui jau buvo atsisakyta išduoti leidimą gyventi ar jis buvo panaikintas, užsieniečiui buvo atsisakyta išduoti vizą ar ji buvo panaikinta, jis buvo neįleistas, įpareigotas išvykti, grąžintas, išsiųstas ar neteisėtai išvyko, konstatuota, jog aptariamoms bylos atveju nebuvo pakankamo ir objektyvaus pagrindo pripažinti, kad pareiškėjas piktnaudžiavo migracijos procedūromis. Šiomis aplinkybėmis LVAT vertino, kad nustatytas 3 metų draudimo atvykti į Lietuvos Respubliką laikotarpis nelaikytinas proporcingu ir yra naikintinas. LVAT taip pat kaip nepagrįstą panaikino MD sprendimą dėl perspėjimo į SIS įvedimo.

LVAT pareiškėjo apeliacinį skundą tenkino iš dalies ir pakeitė pirmosios instancijos teismo sprendimą – panaikino MD sprendimus dėl draudimo atvykti į Lietuvos Respubliką ir perspėjimo į SIS įvedimo.

2025 m. vasario 19 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eA-1282-575/2025

Teismo proceso Nr. 3-61-3-04521-2024-3

[Prieiga internete](#)

9. Prieglobstis

9.1. Prieglobščio prašymo pateikimas ir jo nagrinėjimas

Dėl sąlygų, kuriomis LGBT bendruomenės nariai gali pasinaudoti tarptautine apsauga

Atnaujinus procesą administracinėje byloje Nr. eA-1464-415/2024, vertintas MD sprendimo, kuriuo pareiškėjai nesuteikta tarptautinė apsauga (pabėgėlio statusas ir papildoma apsauga), pagrįstumas ir teisėtumas. Pareiškėja prašymą suteikti prieglobstį Lietuvoje iš esmės grindė aplinkybe, kad yra homoseksuali, gyvena su partnere, o LGBT atstovų situacija jos kilmės šalyje blogėja, jaučiama vis daugiau neapykantos, LGBT judėjimas pripažintas ekstremistiniu, todėl LGBT asmenims bus taikomas baudžiamasis kodeksas.

Pirmosios instancijos teismas atmetė pareiškėjos skundą, konstatavęs, kad bylos aplinkybės nesudarė pagrindo konstatuoti, jog pareiškėjos grįžimo į kilmės valstybę atveju ji patirtų persekiojimą dėl jos nurodytų motyvų.

Įvertinusi bylai aktualų tarptautinės apsaugos teisinį reguliavimą, LVAT išplėstinė teisėjų kolegija pažymėjo, kad juo pirmiausia yra siekiama identifikuoti asmenis, kuriems tikrai reikia tarptautinės apsaugos. Todėl tarptautinės apsaugos prašymą nagrinėjančiai institucijai nustatyta pareiga kiekvieną atvejį įvertinti individualiai, atsižvelgiant į su juo konkrečiai susijusių aplinkybių visumą – situaciją kilmės šalyje prašymo pateikimo ir sprendimo priėmimo metu, tarptautinės apsaugos prašytojo individualią padėtį, asmenines aplinkybes bei patirtis kilmės šalyje, ir šių duomenų pagrindu daryti išvadas dėl to, ar prieš tarptautinės apsaugos prašytoją kilmės valstybėje (galbūt) buvo vykdomi veiksmai (arba tokių veiksmų nebuvo, nors valstybė turėjo pareigą aktyviai veikti), savo prigimtimi prilygintini persekiojimui arba didelei žalai Direktyvos 2011/95/ES² 9 ir 15 straipsnių prasme. Šiuo aspektu taip pat pažymėta, jog tam, kad atitinkami kilmės valstybės veiksmai ar jų nebuvimas būtų laikomi tokiais, dėl kurių asmeniui galėtų būti suteikiamas prieglobstis arba papildoma apsauga, tarp tokių veiksmų (neveikimo) ir persekiojimo priežasčių privalo egzistuoti priežastinis ryšys, o patys persekiojimo veiksmai (neveikimas) savo pobūdžiu, dažnumu ar intensyvumu turi būti tokio rimtumo, kad sudarytų pakankamai sunkų pagrindinių žmogaus teisių pažeidimą.

Tokiu pažeidimu potencialiai gali būti laikomos situacijos, kai nepaisoma EŽTK 3 straipsnyje, 4 straipsnio 1 dalyje bei 7 straipsnyje įtvirtinto kankinimų ir žiauraus, nežmoniško ar žeminančio orumą elgesio ar baudimo draudimo, draudimo laikyti asmenį vergijoje ar nelaisvėje, taip pat draudimo nuteisti už veikas, kurios jų padarymo momentu pagal vidaus bei tarptautinę teisę nebuvo laikomos nusikaltimais, kadangi nukrypti nuo šių EŽTK įtvirtintų teisių *expressis verbis* (aiškiais žodžiais; tiesiogiai) draudžia EŽTK 15 straipsnio 2 dalies nuostatos.

Vadovaudamasi ESTT ir EŽTT jurisprudencija, LVAT išplėstinė teisėjų kolegija pažymėjo, jog tai, kad seksualinė orientacija yra savybė, kuria remiantis galima nustatyti asmens priklausymą tam tikrai socialinei grupei, taip pat tai, kad tarptautinės apsaugos prašytojo kilmės valstybės teisės aktuose yra kriminalizuoti homoseksualiniai veiksmai ir už juos nustatytos bausmės, savaime nėra laikoma persekiojimo veiksmais. Baudimas už homoseksualinius veiksmus turi būti ne tik realus, bet ir sistemingas, tokio pobūdžio bei pasiekiantis tokį sunkumo lygį (mastą), dėl kurio galėtų būti laikomas persekiojimu Ženevos konvencijos³ ir ES teisinio reguliavimo prasme. Vertinimas, ar tarptautinės apsaugos prašytojo kilmės valstybės veiksmai (neveikimas) priskirtini persekiojimui, turi būti individualizuotas, todėl yra atliekamas dviem etapais – pirma, nustatant reikšmingas faktines aplinkybes, kurios galėtų būti vertinamos kaip prašymą pagrindžiantys įrodymai, ir antra, šias aplinkybes susiejant su asmenine prašytojo padėtimi kilmės valstybėje, t. y. ar ji atitinka materialiuosius reikalavimus suteikti tarptautinę apsaugą. Kitaip tariant, kiekvieno tarptautinės apsaugos prašytojo situacija yra individuali tiek dėl skirtingų faktinių aplinkybių, tiek dėl to, kad net ir tos pačios aplinkybės skirtingiems tarptautinės apsaugos prašytojams, atsižvelgiant į jų asmenines situacijas, gali sukelti visiškai skirtingo pobūdžio pasekmes.

Byloje nustatyta, kad pareiškėjos kilmės valstybėje homoseksualiniai veiksmai nekriminalizuoti, tačiau baudžiamajame kodekse yra įtvirtinta atsakomybė už ekstremistinės organizacijos veiklos organizavimą, prie ekstremistinių organizacijų priskiriant LGBT judėjimą. LVAT išplėstinės teisėjų kolegijos vertinimu, lingvistiškai veiklos organizavimas yra siejamas su tam tikrais aktyviais veiksmais – organizacinės struktūros kūrimu ir nustatymu, organizacijos veiklos koordinavimu bei dalyvavimu joje, su organizacijos veikla susijusios informacijos sisteminimu, sklaida, naujų narių, bendraminčių pritraukimu ir pan. Todėl MD ginčytame sprendime pagrįstai nurodė, kad baudimas už LGBT judėjimo organizavimą savo pobūdžiu sietinas su tam tikra asmens išorine veikla, o vien tik už priklausymą LGBT bendruomenei atsakomybė pareiškėjos kilmės valstybėje nėra numatyta. Išvados, kad pareiškėjos kilmės valstybėje tokia atsakomybė būtų taikoma faktiškai, nesuponuoja nei naujausia kilmės šalies informacija, nei EŽTT jurisprudencija, kurioje vertinta LGBT bendruomenės padėtis pareiškėjos kilmės šalyje. Nors EŽTT yra konstatavęs tam tikrą EŽTK įtvirtintų LGBT bendruomenei priklausančių asmenų teisių pažeidimus pareiškėjos kilmės šalyje, šie pažeidimai nebuvo susiję su nukrypimu nuo EŽTK 3 straipsnyje, 4 straipsnio 1 dalyje bei 7 straipsnyje įtvirtintų draudimų, o jų mastas, pobūdis ir sunkumas nėra

² 2011 m. gruodžio 13 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2011/95/ES dėl trečiųjų šalių piliečių ar asmenų be pilietybės priskyrimo prie tarptautinės apsaugos gavėjų, vienodo statuso pabėgėliams arba papildomą apsaugą galintiems gauti asmenims ir suteikiamos apsaugos pobūdžio reikalavimų.

³ Jungtinių Tautų Organizacijos 1951 m. liepos 28 d. Konvencija dėl pabėgėlių statuso bei jos 1967 m. Protokolas dėl pabėgėlių statuso.

toks, dėl kurio LGBT bendruomenės padėtis pareiškėjos kilmės valstybėje galėtų suponuoti šių asmenų persekiojimą Ženevos konvencijos ir Direktyvos 2011/95/ES 9 ir 15 straipsnių prasme, t. y. tokiais, dėl kurių savaime teiktina tarptautinė apsauga.

Pareiškėja nepateikė patikimų duomenų, patvirtinančių aktyvią jos veiklą (aktyvų prisidėjimą prie jos), kurią būtų galima vertinti kaip LGBT judėjimo organizavimą. Šiuo aspektu pažymėta, jog tokiais veiksmais nėra laikomas pareiškėjos, kaip homoseksualaus asmens, privatus gyvenimas kartu su kita moterimi, buvimas kartu viešose vietose, privačių emocijų, afekto rodymas. Pareiškėja savo socialinių tinklų paskyrose nebuvo itin aktyvi, jos skelbiamas turinys buvo privataus pobūdžio, be politinių pareiškimų, skirtas bendrauti su esamais draugais ir sekėjais, o ne viešai skleisti informaciją bei telkti LGBT bendruomenę palaikančius ir (ar) kilmės valstybės politikai nepritariančius asmenis. Dėl nurodytų priežasčių spręsta, jog pareiškėja neįrodė, kad jos individuali (asmeninė) situacija suponavo realią jos persekiojimo dėl seksualinės orientacijos riziką ar didelę žalą kilmės valstybėje ir kad dėl to jai turėtų būti teikiama tarptautinė apsauga. Byloje taip pat nebuvo duomenų, pagrindžiančių pareiškėjos politinį aktyvumą, jos viešą nepritarimą kilmės valstybės vykdomai politikai kurioje nors srityje, taip pat kad pareiškėja būtų susidūrusi su kokiomis nors kilmės šalyje jai, kaip homoseksualiam, politiškai aktyviam asmeniui, ir (arba) jos artimais aplinkai taikomomis represijomis. Todėl jos nurodyta galimo persekiojimo baimė vertinta kaip hipotetinio pobūdžio.

Šiomis aplinkybėmis byloje akcentuota, jog pareiškėjų asmeninė situacija administracinėse bylose Nr. eA-1361-552/2024 ir Nr. eA-1464-415/2024 negali būti vertinama, kaip tapati ir sukelti analogiškas pasekmes skirtingoms tarptautinės apsaugos prašytojoms. Skyrėsi pareiškėjų nurodytose administracinėse bylose aktyvumas, veikla, jos pobūdis, mastas ir viešumas, o tai yra esminės aplinkybės, individualizuojant tam tikrų faktinių aplinkybių poveikį konkrečiam tarptautinės apsaugos prašytojui, įvertinant, ar tarp kilmės valstybės veiksmų ir jų motyvų yra priežastinis ryšys, ar šie veiksmai yra tokio rimtumo, kad sudarytų pakankamai sunkų tarptautinės apsaugos prašytojo teisių pažeidimą.

LVAT nutartis administracinėje byloje Nr. eA-1464-415/2024 palikta nepakeista.

Išplėstinės teisėjų kolegijos 2025 m. vasario 26 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eA-1039-525/2025
Teisminio proceso Nr. 3-61-3-10073-2023-1

[Prieiga internete](#)

Dėl Lietuvoje prieglobsčio prašytojams gimusio vaiko pilietybės

Dėl pareigos atsižvelgti į geriausius vaiko interesus, sprendžiant dėl valstybės, į kurią jis išsiunčiamas

Dėl užsieniečio grąžinimo / išsiuntimo ne į jo kilmės valstybę sąlygų

Byloje nagrinėtas ginčas, kilęs dėl MD sprendimo, kuriuo pareiškėjams – skirtingų valstybių piliečiams – ir jų vaikui nesuteikta tarptautinė apsauga (pabėgėlių statusas ir papildoma apsauga), taip pat nuspręsta pareiškėjus išsiųsti iš Lietuvos bei uždrausti jiems 5 metus atvykti į Lietuvą (šio draudimo netaikant vaikui), pagrįstumo ir teisėtumo. Byloje susiklostė situacija, kai pareiškėjai į Lietuvą atvyko iš skirtingų kilmės valstybių ir jau gyvendami Lietuvoje susilaukė vaiko. Byloje ginčytu sprendimu MD nusprendė visus tris pareiškėjus išsiųsti į vaiko tėvo kilmės valstybę.

Pirmosios instancijos teismas atmetė pareiškėjų skundą, konstatavęs, kad pareiškėjų prieglobsčio prašymai nėra pagrįsti aplinkybėmis, įrodančiomis pagrįstą persekiojimo baimę kiekvieno iš pareiškėjų kilmės valstybėse.

Vadovaudamasis Pilietybės įstatymo nuostatomis bei Konstitucinio Teismo išaiškinimais, LVAT nepagrįstais laikė pareiškėjų argumentus, kad Lietuvos Respublikoje gimęs jų sūnus nėra kitos valstybės pilietis ir yra asmuo be pilietybės, kuriam turėtų būti suteikta Lietuvos Respublikos pilietybė arba kuris turėtų būti laikomas gimimu įgijęs Lietuvos Respublikos pilietybę. Šiuo aspektu pažymėta, jog pilietybės santykių reglamentavimas Lietuvos Respublikoje 1990–2024 metais tradiciškai nebuvo grindžiamas vadinamuoju žemės (gimimo vietos) (lot. *jus soli*) principu, ir buvo grindžiamas vadinamuoju kraujo principu (lot. *jus sanguinis*), kuris nuosekliai perimtas iš Lietuvos Respublikos 1918–1940 metų teisėkūros. Pilietybės įstatymo 15 straipsnyje numatyta išimtis, kai Lietuvos Respublikos pilietybė gali atsirasti pagal *jus soli* principą, siejama su tam tikrų aplinkybių visetu, kurio nagrinėtos bylos atveju nebuvo (abu tėvai yra žinomi, nėra asmenys be pilietybės).

LVAT taip pat atkreipė dėmesį, kad ginčytu MD sprendimu pareiškėja (vaiko motina) siunčiama į trečiąją valstybę, kurios pilietybės neturi ir į kurią būtų siunčiama nesutinka. Byloje nebuvo duomenų, kad buvo tinkamai vertinta (aiškintasi), ar ši trečioji valstybė priims iš Lietuvos Respublikos išsiunčiamą pareiškėją. Todėl atsakovo

sprendimas šiuo aspektu neatitinka Gražinimo direktyvos 2008/115/EB⁴ 3 straipsnio 3 punkto⁵. Byloje taip pat nebuvo pakankamų duomenų apie negražinimo principu (Gražinimo direktyvos 2008/115/EB 5 str.) reikalaujama atsakovo atliktą vertinimą (aiškinimąsi), ar motinai (ir jos vaikui) būtų saugu tėvo kilmės šalyje. Tokiame kontekste akcentuota, kad valstybės teisė išsiųsti asmenį turi būti derinama su šio asmens kilmės šalies pareiga priimti asmenį, kuris turi priimančios valstybės pilietybę. Taigi Lietuvos Respublika turėjo užtikrinti jos išsiunčiamos pareiškėjos pilietybės buvimą svarbiausiu tarpvalstybinių santykių, susidarantių dėl išsiunčiamosios priėmimo, veiksmu. Nesant nustatytos aplinkybės, kad trečioji valstybė priimtų ne savo pilietę, atsakovas neturėjo teisinio pagrindo nuspręsti siųsti užsienietę į trečiąją ne jos kilmės valstybę.

Byloje svarbia taip pat laikyta aplinkybė, kad ginčo sprendime vertintas tik vaiko pilietybės reglamentavimas ir jo galimas taikymas tėvo kilmės šalyje, tačiau visiškai nevertintas pilietybės reglamentavimas motinos šalyje ir su tuo susijęs klausimas, ar vaikas neįgijo abiejų tėvų pilietybės, nors vaiko galimybė įgyti abiejų tėvų pilietybes neabejotinai yra svarbi aplinkybė nustatant jo kilmės šalį. Susidarius ypatingai situacijai, kai nėra atsakovo nustatytų jokių išskirtinių užsieniečių, ypač Lietuvos Respublikoje gimusio mažamečio vaiko, ryšių su nė viena iš kilmės valstybių (išskyrus aplinkybę, kad santuoka sudaryta tėvo kilmės valstybėje), LVAT teisėjų kolegija vertino, kad viena iš pagrindinių priemonių tinkamai subalansuoti išsiuntimu sukeliamas pasekmes turėjo (turėtų) būti ESTT praktikoje suponuojami principai ir reikalavimai dėl vaiko interesų išsamaus įvertinimo kiekvieno išsiuntimo atveju, atskirai netgi vertinant, kurioje iš valstybių vaikas turi teisę į palankesnę vertinimą. Pagal šiuos principus ir iš jų kylančius reikalavimus atsakovas ir pirmosios instancijos teismas tinkamai neįvertino, kurioje iš valstybių (su sąlyga, kad vaikas turi teisę ir į motinos kilmės šalies pilietybę) bus geriausiai užtikrinti vaiko interesai ir palankiau gerbiamos bei įgyvendinamos jo teisės. Vien tai, kad atsakovas nusprendė vaikui netaikyti draudimo atvykti į Lietuvos Respubliką (skirtingai nei jo tėvams), negali būti vertinama kaip pakankamas atsakovo individualizuotas ir proporcingas atsižvelgimas į geriausius vaiko interesus tokia aplinkybių kontekste, kai vaikas negali savarankiškai įgyvendinti teisės atvykti į Lietuvos Respubliką be tėvų, kuriems atsakovas pritaikė draudimą atvykti į Lietuvos Respubliką.

LVAT pareiškėjų apeliacinį skundą tenkino iš dalies – pakeitė pirmosios instancijos teismo sprendimą, panaikindamas MD sprendimo dalį, kuria nuspręsta visus tris pareiškėjus išsiųsti į vyro (vaiko tėvo) kilmės valstybę.

2025 m. vasario 19 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eA-1190-1188/2025

Teisminio proceso Nr. 3-61-3-03919-2024-3

[Prieiga internete](#)

32. Viešieji pirkimai

Dėl pirkimo sutarties pakeitimų, grindžiamų poreikiu pirkimo sąlygas suderinti su teisės akto (statybos techninio reglamento) nuostatomis, netaikymo pagrįstais

Byloje nagrinėtas ginčas, kilęs dėl VšĮ Centrinės projektų valdymo agentūros (toliau – CPVA) sprendimo, kuriuo nustatytas Viešųjų pirkimų įstatymo (toliau – VPĮ) pažeidimas ir pareiškėjui pritaikyta 25 proc. finansinė korekcija, pagrįstumo ir teisėtumo.

Pirmosios instancijos teismas atmetė pareiškėjo skundą, konstatavęs, jog pareiškėjas nevykdė pirkimo sutartyje įtvirtinto reikalavimo pagrįsti šios sutarties keitimo būtinumą, todėl neturėjo teisinio pagrindo įsigyti papildomus darbus.

Vadovaudamasis LAT ir ESTT formuojama praktika, LVAT pažymėjo, jog, norint pakeisti viešojo pirkimo sutartį pagal VPĮ nuostatas, konkretūs galimi pirkimo ar preliminarosios sutarties pakeitimai viešojo pirkimo dokumentuose privalo būti suformuluoti aiškiai, tiksliai ir nedviprasmiškai, t. y. nurodant ne tik galimybę keisti viešojo pirkimo sutartį, bet ir nustatant aiškią pakeitimų apimtį, jų pobūdį bei aplinkybes, kurioms esant pakeitimai gali būti atliekami. Įvertinęs ginčo pirkimo sutarties nuostatas LVAT darė išvadą, kad jose niekaip

⁴ 2008 m. gruodžio 16 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2008/115/EB dėl bendrų nelegaliai esančių trečiųjų šalių piliečių gražinimo standartų ir tvarkos valstybėse narėse.

⁵ „Gražinimas“ – trečiosios šalies piliečio grįžimo procesas – savanoriškai vykdant prievolę grįžti arba priverstinai – į: 1) asmens kilmės šalį, arba 2) tranzito šalį pagal Bendrijos ar dvišalius readmisijos susitarimus ar kitas nuostatas, arba 3) kitą trečiąją šalį, į kurią atitinkamas trečiosios šalies pilietis savanoriškai nusprendžia grįžti ir į kurią jis būtų priimtas.

nebuvo atskleistos aplinkybės, kurioms esant pirkimo sutarties pakeitimai gali būti atliekami. LVAT taip pat nelaikė pagrįstais pareiškėjo argumentų, esą pirkimo sutarties pakeitimus suponavo aplinkos ministro 2011 m. gruodžio 2 d. įsakymu Nr. D1-933 patvirtinto Statybos techninio reglamento STR 2.06.04:2014 „Gatvės ir vietinės reikšmės keliai. Bendrieji reikalavimai“ nuostatos. Šiuo aspektu pabrėžta, kad teisės normų įteisinimo veiksmai pritaikant viešųjų pirkimų sutarties keitimo teisinius instrumentus savaime yra neteisėti. Savivaldybės infrastruktūros vystymo planų suderinamumas šiuo atveju turėjo būti įgyvendintas jau atliekant viešuosius pirkimus, tačiau tai nepadaryta dėl pareiškėjo neveikimo.

Įvertinęs byloje nustatytas aplinkybes, LVAT konstatavo, jog pareiškėjas privalėjo atlikti naują viešąjį pirkimą, o ne keisti sudarytą pirkimo sutartį, įsigydamas papildomus darbus, todėl VPĮ nuostatų pažeidimas nustatytas pagrįstai. Tačiau atsakovas šiuo atveju nepagrįstai neindividualizavo pareiškėjui už padarytą pažeidimą taikytinos finansinės korekcijos, ją taikė automatiškai, paskirdamas didžiausią pagal teisės aktus galimą skirti finansinės korekcijos dydį.

LVAT pareiškėjo apeliacinį skundą tenkino iš dalies – pakeitė pirmosios instancijos teismo sprendimą, panaikindamas sprendimo dalį dėl pareiškėjui pritaikytos finansinės korekcijos ir šį klausimą perduodamas CPVA spręsti iš naujo.

2025 m. vasario 5 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eA-227-415/2025

Teismo proceso Nr. 3-61-3-08014-2023-3

[Prieiga internete](#)

34. Tabako ir alkoholio kontrolė

34.1. Tabako kontrolė

Dėl draudimo parduoti elektronines cigaretes ir jų pildykles su kvapniaisiais skysčiais

Apžvelgiamoje byloje pareiškėjas UAB „Ecodumas“ kreipėsi į teismą su skundu, prašydamas panaikinti Valstybinės vartotojų teisių apsaugos tarnybos (toliau – Tarnyba) nutarimą „Dėl UAB „Ecodumas“ gaminių – el. cigarečių pildyklės Nicsalt Shot, skysčių elektroninėms cigaretėms TY-4 Tobacco T-juice Salt ir Millers Juice Silverline Rolling Tobacco Nic Salt – pateikimo į rinką“, kuriuo buvo nutarta už Tabako, tabako gaminių ir su jais susijusių gaminių kontrolės įstatymo (toliau – Įstatymas) 9⁴ straipsnio 2 dalies pažeidimą, padarytą pakartotinai per vienerius metus nuo baudos paskyrimo, ir už 9² straipsnio 4 dalies 5 punkto pažeidimą skirti UAB „Ecodumas“ 1 600 Eur baudą.

Pirmosios instancijos teismas pareiškėjo skundą atmetė. Nesutikdamas su tuo, pareiškėjas padavė apeliacinį skundą.

LVAT teisėjų kolegija pažymėjo, kad Įstatymo 9² straipsnio 4 dalies 5 punktu draudžiama pateikti rinkai elektronines cigaretes ir elektroninių cigarečių pildykles su skysčiu, pritaikytu elektroninėms cigaretėms pildyti, jeigu šiame skystyje yra kvapiųjų medžiagų, išskyrus tabako kvapą ir (ar) skonį. Kvapioji medžiaga, remiantis Įstatymo 2 straipsnio 18 dalimi, yra priedas, suteikiantis kvapą ir (ar) skonį.

Byloje nustatyta, kad pareiškėjas į Lietuvos rinką tiekė skystį elektroninėms cigaretėms užpildyti. Iš byloje esančių patikrinimo aktų nustatyta, kad Tarnyba patikrino minėtų skysčių saugos duomenų lape bei EU-CEG portale pateiktą informaciją apie šių skysčių cheminę sudėtį. Tarnyba iš pateiktų dokumentų nustatė, kad skysčių sudėtyje yra kvapiųjų medžiagų (išskyrus tabako kvapą ir (ar) skonį). Taigi pateiktų dokumentų duomenys patvirtino, kad skysčių elektroninėms cigaretėms užpildyti sudėtyje yra kvapiųjų medžiagų. Todėl Tarnyba, remdamasi paminėtu teisiniu reguliavimu, tinkamai taikė teisę.

Teisėjų kolegija neturėjo teisinio pagrindo nesutikti su atsakovo argumentais, kad teisės aktai nenumato pareigos rinkos priežiūros institucijai atlikti laboratorinį gaminio tyrimą. Pirmenybė teikiama į rinką teikiamo gaminio dokumentiniam vertinimui ir tik tam tikrais atvejais, kai kyla neaiškumų dėl gaminio saugumo, t. y., kai to neįmanoma nustatyti iš pateiktų dokumentų, yra atliekamas laboratorinis gaminio ištyrimas. Šiuo atveju tyrimui reikšmingų aplinkybių, kurios negalėjo būti nustatytos atliekant dokumentų vertinimą, nebuvo, todėl konstatuota, kad atsakovas pagrįstai neatliko laboratorinių tyrimų.

Remiantis Įstatymo 9⁴ straipsnio 2 dalimi, elektroninių cigarečių ir elektroninių cigarečių pildyklių vienietiniuose pakeliuose ar bet kokiaje išorinėje pakuotėje turi būti pateikiamas visų gaminyje esančių cheminių medžiagų sąrašas (mažėjimo tvarka pagal svorį), nurodytas nikotino kiekis gaminyje ir iš vienos dozės gaunamas nikotino kiekis, gamybos serijos numeris ir rekomendacija laikyti gaminį vaikams nepasiekiamoje vietoje.

Pareiškėjas, remdamasis Europos Komisijos 2015 m. lapkričio 24 d. sprendimu Nr. 2015/2183, kuriuo nustatoma pranešimo apie elektronines cigaretes ir papildomas talpyklas bendra forma, referavo į sprendimo 6 straipsnį, suteikiantį teisę elektroninių cigarečių skysčio sudedamąsias dalis ženklinti kaip komercinę paslaptį, jeigu jos neviršija 0,1 proc. galutinio skysčio kiekio. Tačiau, teisėjų kolegijos vertinimu, šio argumento pareiškėjas nepagrindė įrodymais, kad buvo laikomasi minėto sprendimo 6 straipsnio 1 dalies reikalavimo pažymėti visą informaciją, kuri, jų nuomone, yra komercinė paslaptis arba yra kitokio pobūdžio konfidenciali informacija. Todėl remtis minėto sprendimo 6 straipsnio 2 dalies a punkto išlyga nebuvo teisinio pagrindo.

Teisėjų kolegija pažymėjo, kad vartojimui pateikiamo gaminio specifika lemia poreikį kaskart individualizuotai įvertinti elektroninių cigarečių ir elektroninių cigarečių pildyklių su skysčiu, pritaikytu elektroninėms cigaretėms pildyti, cheminę sudėtį. Tiriant bei vertinant konkrečių gaminių cheminę sudėtį ir nustatytų aplinkybių kvalifikavimui taikant teisę šios bylos kontekste jokie neteisėti atsakovo veiksmai byloje nenustatyti.

Pareiškėjo apeliacinis skundas atmestas, o pirmosios instancijos teismo sprendimas paliktas nepakeistas.

2025 m. vasario 26 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eA-233-415/2025

Teisminio proceso Nr. 3-61-3-01706-2023-4

[Prieiga internete](#)

41. Kiti ginčai viešojo administravimo srityje

Dėl individualios karinės įrangos eksporto licencijos neišdavimo bendrovei, neturinčiai Policijos departamento išduotos licencijos verstis A kategorijos ginklų, ginklų priedėlių, šaudmenų ir jų dalių gamyba

Apžvelgiamoje byloje ginčas kilo dėl Ekonomikos ir inovacijų ministerijos (toliau – Ministerija) sprendimo atsakyti pareiškėjui (bendrovei) išduoti individualią karinės įrangos eksporto licenciją pagrįstumo ir teisėtumo.

Pirmosios instancijos teismas atmetė pareiškėjo skundą, konstatavęs, kad Ministerijos priimtas sprendimas, kuriame padaryta išvada, jog pareiškėjas negali teisėtai disponuoti karine įranga dėl to, kad neturi Policijos departamento išduotos licencijos verstis A kategorijos ginklų, ginklų priedėlių, šaudmenų ir jų dalių gamyba, yra pagrįstas ir teisėtas.

Pareiškėjas nesutiko su pirmosios instancijos teismo sprendimu ir prašė jį panaikinti bei priimti naują sprendimą – tenkinti pareiškėjo skundą.

Byloje nustatyta, kad Komisijos strateginių prekių licencijos išdavimo klausimams spręsti posėdyje nutarta siūlyti nepritarti eksporto licencijos išdavimui pagal pareiškėjo prašymą išduoti karinės įrangos eksporto licenciją, vadovaujantis Ginklų ir šaudmenų kontrolės įstatymo 3 straipsnio 1 punktu, kuriame nustatyta, kad A kategorijos ginklams, ginklų priedėliams ir šaudmenims priskiriamos karinės raketos su sprogstamaisiais užtaisais ir jų paleidimo įtaisai, t. y. tokia karinė įranga, kurią eksportuoti pageidauja pareiškėjas. Bendrovei negali būti išduota individuali karinės įrangos eksporto licencija, kadangi, nors ji ir yra teisėta priešlėktuvinių raketų paleidimo įrenginių 5P73 savininkė, tačiau negali teisėtai disponuoti tokia karine įranga, nes neturi Policijos departamento išduotos licencijos verstis A kategorijos ginklų, ginklų priedėlių, šaudmenų, jų dalių gamyba.

Byloje ginčo šalys nesutarė dėl to, ar pareiškėjui nuosavybės teise priklausanti karinė įranga – neveikiantys raketų paleidimo įrenginiai 5P73 ir jiems modernizuoti skirta elektronikos įranga (be valdymo bloko) – patenka į Ginklų ir šaudmenų kontrolės įstatymo reglamentuojamų teisinių santykių sritį, ir dėl to juos eksportuoti gali tik juridinis asmuo, kuriam nustatyta tvarka išduota licencija verstis A kategorijos ginklų, ginklų priedėlių, šaudmenų, jų dalių gamyba, taisymu ir perdirbimu.

LVAT teisėjų kolegija pažymėjo, kad Strateginių prekių kontrolės įstatymo 3 straipsnio 2 punktas apibrėžia karinę įrangą kaip gynybai skirtus arba su ja susijusius produktus, įtrauktus į šio įstatymo 4 straipsnyje nurodytą Europos Sąjungos bendrąjį karinės įrangos sąrašą. To paties įstatymo 6 straipsnio 3 dalis nustato, jog karinei įrangai priskirtų A kategorijos ginklų, ginklų priedėlių, šaudmenų, jų dalių eksportas, importas, tranzitas ir tarpininkavimas dėl A kategorijos ginklų, ginklų priedėlių, šaudmenų, jų dalių yra draudžiamas, išskyrus Ginklų ir šaudmenų kontrolės įstatyme nustatytus atvejus. Taigi padaryta išvada, jog A kategorijos ginklai yra priskirti karinei įrangai, tačiau jų apyvartą reglamentuoja ir Ginklų ir šaudmenų kontrolės įstatymas.

Ginklų ir šaudmenų kontrolės įstatymo 1 straipsnio 3 dalies 6 punktas nustato, jog šio įstatymo nuostatos netaikomos karinei įrangai, išskyrus A, B, C, D kategorijų ginklus, ginklų priedėlius, šaudmenis, jų dalis. To paties

įstatymo 2 straipsnio 11 punktą apibrėžia ginklą kaip daiktą ar įrenginį, sukonstruotus arba pritaikytus taikiniams naikinti, žaloti ar kitaip jiems paveikti. Šias teisės normas aiškinant kartu su minėto įstatymo 3 straipsnio 1 punktu, numatančiu, jog A kategorijos ginklams, ginklų priedėliams ir šaudmenims priskiriamos karinės raketos su sprogstamaisiais užtaisais ir jų paleidimo įtaisai, akivaizdu, jog karinių raketų paleidimo įtaisai su priedais patenka į šio įstatymo taikymo sritį. Priešingas šių teisės normų aiškinimas nebūtų logiškas, nes daugelis iš Ginklų ir šaudmenų kontrolės įstatymo 3 straipsnyje išvardintų ginklų ir šaudmenų rūšių yra naudojami vien kariniams tikslams – patrankos, haubicos, mortyros, minosvaidžiai, granatos ir jų paleidimo įtaisai, bombos, torpedos, minos, jų užtaisyti ir neužtaisyti sviediniai bei jų paleidimo įtaisai. Nepaisant to, jog tokių šaudmenų paleidimo įtaisai gali būti laikomi atskirai, neužtaisyti ir savo savybėmis ir veikimo pobūdžiu atitikti mechaninės karinės įrangos sąvoką, visi jie priskiriami objektams, kurių apyvartą ir kontrolę reguliuoja Ginklų ir šaudmenų kontrolės įstatymas. Ginklų ir šaudmenų kontrolės įstatymo tikslas yra siekis užtikrinti žmogaus, visuomenės ir valstybės saugumą, reglamentuojant ginklų, ginklų priedėlių, šaudmenų ir jų dalių apyvartą, nežiūrint į tai, ar tokia apyvarta vykdoma Lietuvos Respublikoje, ar už jos ribų. Esant tokioms aplinkybėms, teisėjų kolegija pripažino pagrįsta pirmosios instancijos teismo išvadą, jog pareiškėjo turima įranga patenka į sritį, reglamentuojamą Ginklų ir šaudmenų kontrolės įstatymo normomis.

Teisėjų kolegija taip pat pritarė pirmosios instancijos teismo išvadai, jog Policijos departamentas pagal Strateginių prekių eksporto, importo, tranzito, tarpininkavimo ir siuntimo Europos Sąjungoje licencijavimo taisyklių, patvirtintų Vyriausybės 2004 m. liepos 22 d. nutarimu Nr. 932, 20.3 punktą yra vienintelė įgaliota institucija, vertinanti Bendrajame karinės įrangos sąraše esančių prekių priskyrimą ginklams, jų priedėliams ar šaudmenims. Kiti policijos ar prokuratūros pareigūnai negali būti laikomi tinkamai įgaliotais ir kompetentingais Strateginių prekių kontrolės įstatymo prasme, o jų priimti nutarimai yra privalomi tik baudžiamosios atsakomybės taikymo aspektu.

Pirmosios instancijos teismo sprendimas paliktas nepakeistas, o pareiškėjo apeliacinis skundas atmestas.

2025 m. vasario 5 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eA-325-552/2025

Teismo proceso Nr. 3-61-3-09461-2022-9

[Prieiga internete](#)

Dėl Valstybinės maisto ir veterinarijos tarnybos įpareigojimui paskelbti Teisės aktų registre įsakymą dėl veterinarinių vaistų registracijos ir įrašyti veterinarinius vaistus į Veterinarinių vaistų registrą keliamų reikalavimų

Apžvelgiamoje byloje ginčas kilo dėl Valstybinės maisto ir veterinarijos tarnybos (toliau – Tarnyba) įpareigojimo paskelbti Teisės aktų registre Tarnybos direktoriaus įsakymą ir įrašyti į Veterinarinių vaistų registrą 41 veterinarinį vaistą.

LVAT teisėjų kolegija sutiko su pirmosios instancijos teismo išvadomis, kad byloje pateikti duomenys nepatvirtina, jog įsakymas, kuriuo, pareiškėjo teigimu, buvo užregistruotas 41 veterinarinis preparatas, realiai buvo priimtas, ir yra teisinės prielaidos tenkinti pareiškėjo reikalavimus įpareigoti atsakovą atlikti pareiškėjo nurodomus veiksmus.

Teisėjų kolegija, vadovaudamasi 2018 m. gruodžio 11 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento 2019/6 dėl veterinarinių vaistų, kuriuo panaikinama Direktyva 2001/82/EB, Veterinarinių vaistų įstatymo, Farmacijos įstatymo, Tarnybos direktoriaus 2005 m. spalio 29 d. įsakymu Nr. B1-594 patvirtintų Veterinarinių vaistų registravimo, gamybos ir tiekimo Lietuvos Respublikos rinkai reikalavimų, Tarnybos direktoriaus 2023 m. kovo 3 d. įsakymu Nr. B1-132 patvirtinto Veterinarinių vaistų registracijos, registracijos sustabdymo, sustabdymo panaikinimo ir registracijos panaikinimo tvarkos aprašo teisiniu reguliavimu, sprendė, kad pareiškėjas, siekdamas įregistruoti 41 veterinarinį vaistą, turėjo pateikti Nacionaliniam maisto ir veterinarijos rizikos vertinimo institutui (toliau – Institutas) 41 atskirą paraišką. Institutas, išnagrinėjęs pareiškėjo paraiškas ir priėmęs jam palankų sprendimą, turėjo parengti Tarnybos direktoriaus įsakymą dėl veterinarinio vaisto registravimo projektą ir jį kartu su veterinarinio vaisto registracijos liudijimo projektu pateikti Tarnybai, kurios direktorius priima įsakymą dėl konkretaus veterinarinio vaisto registravimo. Tarnybos direktoriui priėmus įsakymą dėl veterinarinių vaistų registravimo, šis įsakymas turėjo būti paskelbtas Teisės aktų registre, o Institutas turėjo perduoti pareiškėjui Tarnybos direktoriaus ar jo įgalioto asmens pasirašytą veterinarinio vaisto registracijos liudijimą su pridėtu suderintu veterinarinio vaisto aprašu, informaciniu lapeliu ir ženkliniu lietuvių kalba, taip pat duomenis apie naujai registruotus ar perregistruotus veterinarinius vaistus, duomenų pakeitimą

ar papildymą suvesti į Veterinarinių vaistų registrą. Šiuo metu pareiškėjas turi įrašyti veterinarinį vaistą į Veterinarinių vaistų registrą tenka arba Institui, o Tarnybai.

Pareiškėjas kėlė ginčą dėl to, kad veterinarinių vaistų registracijos procedūra nebuvo tinkamai užbaigta. Atsakovas laikėsi pozicijos, kad įsakymas nebuvo rengiamas ir priimtas, nes pareiškėjas teisės aktų nustatyta tvarka nepateikė paraiškos ir pagal šią paraišką nebuvo atlikta veterinarinių vaistų registravimo procedūra, o pareiškėjo pateikti neva įsakymo pagrindu Tarnybos išduoti veterinarinių vaistų registracijos liudijimai galbūt yra suklastoti.

Pirmosios instancijos teismas nustatė ir byloje nebuvo ginčo, kad bylos medžiagoje nėra įsakymo, t. y. nei pareiškėjas, nei atsakovas nepateikė aptariamo administracinio sprendimo.

Teisėjų kolegijos vertinimu, pareiškėjas, reikšdamas reikalavimą įpareigoti atsakovą atlikti veiksmus, turėjo pateikti įrodymus, kad atsakovas turi teisės aktuose įtvirtintus įgaliojimus / pareigą atlikti pareiškėjo pageidaujamus veiksmus ir kad šiuo individualiu atveju egzistuoja teisinės prielaidos atlikti tokius veiksmus. Pareiškėjui nepateikus pakankamų įrodymų tokioms aplinkybėms pagrįsti, pirmosios instancijos teismas pagrįstai atmetė jo reikalavimus įpareigoti Tarnybą paskelbti Teisės aktų registre įsakymą ir įrašyti į Veterinarinių vaistų registrą 41 veterinarinį vaistą. Šiame kontekste atkreiptas dėmesys į tai, kad pareiškėjas, manydamas, jog atsakovas atliko neteisėtus veiksmus, gali savo galbūt pažeistas teises ir teisėtus interesus ginti kitais teisės aktuose numatytais būdais, pavyzdžiui, pareikšti reikalavimą, kad atsakovas (pakartotinai) priimtų sprendimą pagal jo paraišką (prašymą) dėl veterinarinių vaistų registravimo.

Pripažinta, kad pirmosios instancijos teismas pagrįstai atmetė pareiškėjo reikalavimus, todėl pareiškėjo apeliacinis skundas atmestas.

2025 m. vasario 26 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eA-469-821/2025

Teismo proceso Nr. 3-61-3-08438-2023-3

[Prieiga internete](#)

II. Administracinių bylų teisena

43. Teisė kreiptis į teismą ir jos realizavimas

43.5. Atsisakymas priimti skundą

43.5.1. Kai skundas nenagrinėtinas ABTĮ nustatyta tvarka

43.5.1.1. Aktai ar veiksmai, dėl kurių negalima pateikti skundo administraciniam teismui

Dėl galimybės teismui skųsti įsakymą, kuriuo panaikinamos valstybės tarnautojų pareigybės ir įsteigiamos darbuotojų, dirbančių pagal darbo sutartis, pareigybės

Pirmosios instancijos teismas atsisakė priimti pareiškėjų skundą, kuriame buvo prašoma panaikinti Vilniaus rajono savivaldybės administracijos (toliau – Administracija) direktoriaus įsakymą „Dėl (duomenys neskelbtini) valstybės tarnautojų pareigybių panaikinimo ir darbuotojų, dirbančių pagal darbo sutartis, pareigybių įsteigimo“ (toliau – Įsakymas) ir įspėjimus dėl pareigybės panaikinimo (toliau – Įspėjimai).

Skundą atsisakyta priimti konstatavus, kad pareiškėjų skundžiamu įsakymu ir įspėjimais nesukelia pareiškėjams teisinių pasekmių, todėl jie negali būti savarankišku administracinės bylos dalyku. Įsakyme nebuvo sprendžiamas pareiškėjų atleidimo klausimas, jame nenurodyti konkretūs valstybės tarnautojai, dėl kurių priimtas (adresuotas) įsakymas (naikinama viena skyriaus vedėjo, viena vedėjo pavaduotojo ir dvi vyriausiojo specialisto pareigybės).

LVAT teisėjų kolegija, susipažinusi su įsakymo turiniu, nesutiko, kad tai yra tarpinis administracinės procedūros dokumentas, aiškiai nedarantis įtakos asmens teisėms. Iš šio akto turinio buvo matyti, kad juo nusprendžiama panaikinti pareiškėjų, valstybės tarnautojų, pareigybes ir įsteigti atitinkamas pareigybes pagal darbo sutartį. Taigi pareiškėjai turėjo aiškų įstatymų saugomą interesą, o teismas privalėjo imtis bylą nagrinėti.

Teisėjų kolegija, susipažinusi su įspėjimais dėl pareigybės panaikinimo, sutiko su pirmosios instancijos teismo išvada, kad šie aktai yra informacinio pobūdžio, ir papildomai pažymėjo, jog jie yra tarpiniai procedūriniai sprendimai ir savaime, be kitų papildomų sprendimų, jokių teisinių pasekmių nesukelia, todėl negali būti ginčo administraciniame teisme objektu.

Atkreiptas dėmesys, kad: i) pareiškėjai turi teisę apskųsti tą įsakymo dalį, kuri susijusi su jų teisėmis ir pareigomis. Nagrinėtu atveju į teismą kreipėsi trys pareiškėjai, o skundžiamu įsakymu panaikinamos ir

atitinkamai įsteigiamos keturios pareigybės; ii) byloje nebuvo įrodymų apie datą, kada pareiškėjai susipažino / turėjo susipažinti su įsakymu. Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, daryta išvada, kad pirmosios instancijos teismas, siekdamas tinkamai apsibrėžti skundo ribas bei padėti pareiškėjams įgyvendinti jų procesines teises (ABTĮ 12 str.), galėjo pasiūlyti pareiškėjams patikslinti skundo reikalavimus ar kt. per trūkumą šalinimo institutą (ABTĮ 33 str. 1 d.).

Pirmosios instancijos teismo nutarties dalis, kuria atsisakyta priimti pareiškėjų skundo reikalavimą panaikinti įsakymą, panaikinta ir šios pareiškėjų skundo dalies priėmimo klausimas grąžintas pirmosios instancijos teismui nagrinėti iš naujo.

2025 m. vasario 5 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eAS-142-1047/2025

Teisminio proceso Nr. 3-61-3-06188-2024-4

[Prieiga internete](#)

Dėl galimybės teismui skųsti Policijos departamento Smurto ir priekabiavimo darbe atvejų nagrinėjimo komisijos sprendimą, kuriame nustatyti galimo pažeidimo požymiai

Pirmosios instancijos teismas atsisakė priimti pareiškėjo skundą, kuriame buvo prašoma panaikinti Policijos departamento prie Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos (toliau – Policijos departamentas) Smurto ir priekabiavimo darbe atvejų nagrinėjimo komisijos (toliau – Komisija) sprendimą, kuris patvirtintas Lietuvos policijos generalinio komisaro ar jo įgalioto asmens rezoliucija.

Pirmosios instancijos teismas atsisakė priimti pareiškėjo skundą ABTĮ 33 straipsnio 2 dalies 1 punkto pagrindu, konstatavęs, kad skundžiamas Komisijos sprendimas yra tarpinis dokumentas ir jame nėra išsprendžiamas klausimas dėl pareiškėjo teisių ar pareigų, todėl negali būti ginčo dalyku administraciniame teisme.

LVAT teisėjų kolegija, įvertinusi aktualų teisinį reguliavimą, sprendė, kad Komisija atlieka prevencinio, rekomendacinio, patariamojo pobūdžio funkcijas įgyvendinant smurto ir priekabiavimo prevencijos politiką policijos įstaigose. Teisinio reguliavimo sisteminis aiškinimas nesudarė pagrindo vertinimui, kad visi Komisijos sprendimai gali būti ginčo dalyku administraciniame teisme. Ar konkrečiu atveju Komisijos sprendimas skundžiamas ABTĮ nustatyta tvarka, nustatoma atsižvelgus į asmens materialinį suinteresuotumą.

Kaip buvo matyti iš skundžiamo sprendimo turinio, jame nustatyti tik galimo pažeidimo požymiai ir perduota informacija Policijos departamento Imuniteto valdybai atlikti tarnybinį patikrinimą, taigi pareiškėjo atžvilgiu nebuvo priimtas galutinis sprendimas, kuris pareiškėjui sukėlė teises pasekmes. Kaip pats pareiškėjas pažymėjo, jo atžvilgiu buvo priimtas atskiras sprendimas dėl jo atleidimo iš tarnybos ir minėtas sprendimas apskųstas bei tarnybinis ginčas nagrinėjamas administraciniame teisme. Teisėjų kolegija vertino, kad būtent sprendimas dėl pareiškėjo atleidimo jam sukėlė teises pasekmes, o ne Komisijos sprendimas, kuris tarnybinio ginčo atveju yra tik šios procedūros tarpinis dokumentas, todėl negali būti ginčo administraciniame teisme objektu.

Pareiškėjo atskirasis skundas atmestas, o pirmosios instancijos teismo nutartis palikta nepakeista.

2025 m. vasario 5 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eAS-55-815/2025

Teisminio proceso Nr. 3-61-3-05364-2024-9

[Prieiga internete](#)

43.5.1.2. Bendrosios kompetencijos teismams, Lietuvos Respublikos Konstituciniam Teismui priskirtinos bylos

Dėl ginčo dėl žalos, kildinamos iš netinkamai įgyvendintos teisės aktų leidybos, rūšinio teisingumo

Pirmosios instancijos teismas atsisakė priimti pareiškėjo skundą, kuriame buvo prašoma priteisti turtinės ir neturtinės žalos atlyginimą iš įvairių valstybės institucijų.

Skundą atsisakyta priimti pirmosios instancijos teismui nustačius, kad pareiškėjas siekia inicijuoti bylą administraciniame teisme dėl veiklos, kuri priskirta Vyriausybei ir Seimui, įgyvendinant teisės aktų leidybą, ir nepatenka į ABTĮ 17 straipsnio 1 dalies 3 punkte numatytą administracinio teismo nagrinėjamų bylų kategoriją.

LVAT teisėjų kolegija pažymėjo, kad iš pareiškėjo skundo turinio matyti, jog jis turtinę ir neturtinę žalą kildina iš teisinio reguliavimo, nustatyto Pensijų kaupimo įstatyme, ydingumo ir institucijų veiksmų nepakeičiant šio reguliavimo. Taigi, kaip teisingai nustatė pirmosios instancijos teismas, pareiškėjas skundo reikalavimus atlyginti turtinę ir neturtinę žalą valstybei kildino iš netinkamai įgyvendinamos teisės aktų leidybos.

Specialioji teisėjų kolegija bylos rūšinio teisingumo bendrosios kompetencijos ar administraciniam teismui klausimams spręsti 2023 m. birželio 14 d. nutartyje teisingumo byloje Nr. T-38/2023 pažymėjo, kad keliamas ginčas dėl valstybės atsakomybės už žalą, kuri padaryta valstybės institucijų neveikimu, ieškovo nuomone, tinkamai nereguliuojamus klausimų, susijusių su žalos atlyginimu. Atsižvelgdama į nustatytas aplinkybes, specialioji teisėjų kolegija konstatavo, jog toks ginčas dėl žalos atlyginimo yra susijęs su valdžios institucijų viešosios teisės reglamentuojama veikla ir patenka į CK 6.271 straipsnio reglamentavimo sritį, todėl pagal ABTĮ 17 straipsnio 1 dalies 3 punktą yra priskirtinas administracinio teismo kompetencijai.

LVAT teisėjų kolegija pažymėjo, kad aptarta specialiosios teisėjų kolegijos praktika yra reikšminga ir šiai bylai. Atsižvelgiant į tai, spręsta, kad pirmosios instancijos teismas nepagrįstai nustatė, jog byla nėra teisinga administraciniam teismui, ir nepagrįstai tuo pagrindu atsisakė priimti skundą.

Pirmosios instancijos teismo nutartis panaikinta, o pareiškėjo skundo priėmimo klausimas perduotas pirmosios instancijos teismui nagrinėti iš naujo.

2025 m. vasario 5 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eAS-103-815/2025

Teismo proceso Nr. 3-61-3-06113-2024-2

[Prieiga internete](#)

43.8. Skundų padavimo terminai

43.8.2. Praleisto termino atnaujinimas

Dėl nepateikto prašymo atnaujinti praleistą skundo padavimo terminą nelaikymo skundo trūkumu

Pirmosios instancijos teismas pareiškėjo skundą laikė nepaduotu, konstatavęs, kad pareiškėjas nepašalino skundo trūkumų.

Nagrinėtu atveju teismui pateiktame skunde pareiškėjas reikė reikalavimus panaikinti 6 aktus (Žemės ūkio ministerijos 2024 m. rugpjūčio 2 d. atsakymą ir 5 Nacionalinės mokėjimo agentūros prie Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerijos (toliau – NMA) atsakymus). Nors terminai paduoti skundą teismui dėl visų šių aktų buvo praleisti, pareiškėjas skunde prašymą atnaujinti terminą skundui pateikti reikė tik dėl NMA 2023 m. gruodžio 19 d. atsakymo bei dėl Žemės ūkio ministerijos 2024 m. rugpjūčio 2 d. atsakymo.

Įvertinęs šią aplinkybę, pirmosios instancijos teismas 2024 m. spalio 16 d. nutartimi nustatė terminą skundo trūkumams pašalinti, t. y. prašyti atnaujinti terminą ir dėl kitų skundžiamų atsakymų bei nurodyti svarbias priežastis, kodėl šis terminas buvo praleistas.

LVAT teisėjų kolegija, visų pirma, atkreipė dėmesį, kad priimdama 2024 m. spalio 16 d. nutartį pirmosios instancijos teismas nenustatė, jog pareiškėjo skundas neatitinka ABTĮ 9 straipsnio 2 dalyje, 24, 25 ir 35 straipsniuose nustatytų reikalavimų, todėl neturėjo pagrindo priimti ABTĮ 33 straipsnio 1 dalyje numatytos nutarties dėl termino trūkumams pašalinti nustatymo ir spręsti dėl tokios nutarties neįvykdymo pasekmių.

Įvertinęs, kad pareiškėjo pozicija dėl skundo dalies, kurioje reiškiami reikalavimai dėl 4 aktų, kurių pasibaigusiu apskundimo terminu atnaujinti jis neprašo, nėra aiški, pirmosios instancijos teismas, vadovaudamasis ABTĮ 12 straipsnio nuostatomis, galėjo išaiškinti pareiškėjui teisę suformuluoti prašymą (-us) atnaujinti praleistą (-us) terminą (-us) paduoti skundą (-us), ką jis (teismas) iš esmės ir padarė 2024 m. spalio 16 d. priimta nutartimi, o pareiškėjui to nepadarius – spręsti viso skundo priėmimo klausimą bendra tvarka, t. y. patikrinti, ar nėra neigiamų procesinių prielaidų, dėl kurių skundas negali būti priimtas.

Šiame kontekste pažymėta, kad pareiškėjas skunde suformulavo prašymą atnaujinti terminą skundui paduoti dėl dviejų sprendimų, todėl šios skundo dalies priėmimo klausimas bet koku atveju turėjo būti sprendžiamas bendra tvarka.

Teisėjų kolegija taip pat atkreipė dėmesį, kad pareiškėjas, kuriam teisė pareikšti prašymą dėl praleisto termino (-ų) skundui (-ams) paduoti atnaujinimo yra išaiškinta, turėtų apsvarstyti ir per protingą terminą, t. y. ne ilgiau nei per 7 dienas nuo šios nutarties priėmimo, suformuluoti ir pateikti pirmosios instancijos teismui tokio pobūdžio prašymą.

Pirmosios instancijos teismo nutartis panaikinta, pareiškėjo skundo priėmimo klausimas perduotas pirmosios instancijos teismui nagrinėti iš naujo.

2025 m. vasario 5 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eAS-100-624/2025

Teismo proceso Nr. 3-65-3-00648-2024-3

[Prieiga internete](#)

48. Taikos sutartis

Dėl atsisakymo pakeisti teismo patvirtintą taikos sutartį

Apžvelgiamoje byloje buvo tikrinamas pirmosios instancijos teismo nutarties, kuria atsisakyta priimti atsakovo Neringos savivaldybės administracijos prašymą dėl taikos sutarties pakeitimo, teisėtumas ir pagrįstumas.

LVAT teisėjų kolegija nustatė, kad administracinėje byloje Nr. e13-67-342/2023 pirmosios instancijos teismo nutartimi patvirtinta taikos sutartis, pasirašyta tarp pareiškėjo Valstybinės teritorijų planavimo ir statybos inspekcijos prie Aplinkos ministerijos, atsakovo Neringos savivaldybės administracijos, trečiųjų suinteresuotų asmenų, ir byla nutraukta. Nutartis, kuria patvirtinta taikos sutartis, yra įsiteisėjusi.

Atsakovas Neringos savivaldybės administracija pateikė prašymą dėl susitarimo pakeisti taikos sutartį patvirtinimo, prašydamas patvirtinti šalių sudarytą susitarimą dėl taikos sutarties pakeitimo administracinėje byloje Nr. e13-67-342/2023. Atsakovas nurodė, kad, pasikeitus sutartyje nustatytoms aplinkybėms, šalys kooperuodamosi, tarpusavio nuolaidų būdu, susitarė dėl taikos sutarties sąlygų pakeitimo ir sudarė susitarimą dėl taikos sutarties pakeitimo, kurį prašo teismo patvirtinti.

Teisėjų kolegija iš atsakovo pateikto susitarimo dėl taikos sutarties pakeitimo nustatė, kad susitarimu šalys susitarė atnaujinti ir pratęsti taikos sutarties 6 ir 9 punktuose numatytą vienerių metų terminą.

Teisėjų kolegija nurodė, kad teismo patvirtinta sutartis yra priverstinai vykdytinas dokumentas (CK 6.985 str. 2 d.). Šalims ginčą išsprendus taikiai, tarpusavio nuolaidų būdu sudarius taikos sutartį bei teismui šią patvirtintą sutartį įgyja *res judicata* (teismo galutinai išspręstas klausimas, t. y. draudimas pareikšti tapatų ieškinį) galią (CK 6.985 str. 1 d.), tampa priverstinai vykdytinu dokumentu ir vykdoma CPK nustatyta tvarka (CPK 584 str. 1 d. 4 p.) pagal tokias formuluotes ir tik tokia apimtimi, kuri yra nurodyta teismo procesiniame sprendime dėl jos patvirtinimo.

ABTĮ 99 straipsnio 4 dalyje nurodyta, kad neįvykdyti teismo sprendimai dėl žalos atlyginimo, dėl priteistų sumų ir nesumokėtų baudų išieškojimo, taip pat neįvykdytos teismo patvirtintos taikos sutartys vykdomi CPK nustatyta tvarka. Šiais atvejais vykdomieji dokumentai pareiškėjui išduodami teismo sprendimui įsiteisėjus.

Pagal ABTĮ 99 straipsnio 5 dalį, šio straipsnio 4 dalyje nurodytų teismo sprendimų ir taikos sutarčių vykdymo metu CPK nustatyta tvarka gali būti sudaromos taikos sutartys. Sudarytos taikos sutartys perduodamos Regionų administracinio teismo rūmams, kurių veiklos teritorijoje yra antstolio kontoros buveinė.

Iš bylos duomenų nustatyta, kad taikos sutarties šalys nepradėjo įstatymo nustatyta tvarka priverstinio teismo patvirtintos taikos sutarties vykdymo proceso, bet susitarimu dėl taikos sutarties pakeitimo šalys susitarė atnaujinti ir pratęsti taikos sutarties 6 ir 9 punktuose numatytą vienerių metų terminą.

ABTĮ nėra numatyta, kad pirmosios instancijos teismas galėtų pakeisti savo įsiteisėjusį procesinį sprendimą. Užbaigtoje byloje jokie procesiniai veiksmai neatliekami, išskyrus apeliacinio, atskirojo skundo priėmimo klausimo išsprendimą (ABTĮ 4, 103, 104, 152 str.). Tai reiškia, jog, sprendimui įsiteisėjus ir prasidėjus vykdymo procesui, grįžti ir vėl įsiterpti į prieš tai buvusią administracinių bylų teisenos stadiją yra neįmanoma. Administracinio teismo priimto sprendimo vykdymą iš esmės reglamentuoja CPK normos, todėl sprendimo vykdymo metu taikomos ir vadovaujamosi šio kodekso nuostatomis.

Konstatuota, kad pirmosios instancijos teismas atsakovo prašymą dėl taikos sutarties pakeitimo patvirtinimo atsisakė priimti pagrįstai. Pirmosios instancijos teismo nutartis palikta nepakeista.

2025 m. vasario 12 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eAS-10-662/2025

Teismo proceso Nr. 2-06-3-01773-2021-4

[Prieiga internete](#)

49. Reikalavimo užtikrinimo priemonių taikymas

Dėl Migracijos departamento sprendimo nesuteikti prieglobsčio ir išsiųsti užsieniečius į kilmės valstybę vykdymo sustabdymo, nagrinėjant bylą dėl vėlesnio atsisakymo suteikti prieglobstį šiems užsieniečiams

Apžvelgiamoje byloje ginčas kilo dėl pirmosios instancijos teismo nutarties dalies, kuria netenkintas pareiškėjų prašymas taikyti reikalavimo užtikrinimo priemonę (toliau – RUP).

Teisėjų kolegija nustatė, kad MD 2022 m. birželio 2 d. priėmė Sprendimą Nr. 1 – nesuteikti pareiškėjams prieglobsčio (pabėgėlio statuso ir papildomos apsaugos), taip pat išsiųsti pareiškėjus į kilmės valstybę, uždrausti F. S. atvykti į Lietuvos Respubliką 3 metus nuo išsiuntimo dienos bei įvesti į Šengeno informacinę sistemą (SIS) perspėjimą dėl draudimo jai atvykti ir apsigyventi 3 metus nuo išsiuntimo dienos. Regionų apygardos administracinis teismas 2024 m. liepos 5 d. sprendimu atmetė pareiškėjų skundą dėl Sprendimo Nr. 1 panaikinimo, o LVAT 2024 m. rugpjūčio 14 d. nutartimi atmetė pareiškėjų dėl šio teismo sprendimo pateiktą apeliacinį skundą. Pareiškėja F. S. 2024 m. rugpjūčio 21 d. šeimos vardu pateikė paskesnį prašymą suteikti prieglobstį. MD, skubos tvarka išnagrinėjęs šį prašymą, 2024 m. gruodžio 31 d. priėmė Sprendimą Nr. 2 – nesuteikti pareiškėjams prieglobsčio (pabėgėlio statuso ir papildomos apsaugos), bei pažymėjo, kad pareiškėjų išsiuntimo į kilmės valstybę klausimas yra išspręstas Sprendime Nr. 1, kuris yra įsigaliojęs ir vykdytinas, ir pavedė išsiuntimo vykdymą VSAT.

Pareiškėjai, šioje byloje kreipdamiesi į teismą, suformulavo reikalavimus panaikinti Sprendimą Nr. 2 ir įpareigoti atsakovą iš naujo išnagrinėti pareiškėjų prašymą suteikti prieglobstį Lietuvos Respublikoje, bei prašė taikyti RUP – laikinai sustabdyti Sprendimo Nr. 1 vykdymą, iki bus priimtas galutinis sprendimas dėl pareiškėjų skundo dėl Sprendimo Nr. 2 teisėtumo.

Pirmosios instancijos teismo atsisakymas taikyti RUP buvo grindžiamas tuo, kad Sprendimas Nr. 1 nėra tiesiogiai susijęs su priimtu nagrinėti reikalavimu.

LVAT teisėjų kolegija nurodė, kad nepaisant to, jog Sprendimo Nr. 1 teisėtumas ir pagrįstumas jau buvo patikrinti teismine tvarka, galimybė įvykdyti šį sprendimą yra neatsiejamai susijusi su Sprendimo Nr. 2 galiojimu, t. y., jeigu Sprendimas Nr. 2 bus panaikintas, Sprendimas Nr. 1 faktiškai negalės būti vykdomas, o jeigu pareiškėjų paskesnis prašymas suteikti prieglobstį, MD jį išnagrinėjęs iš naujo, bus dar ir patenkintas, Sprendimas Nr. 1 turės būti panaikintas. Atitinkamai, MD Sprendime Nr. 2 pasirinko iš naujo nenagrinėti pareiškėjų išsiuntimo ir draudimo atvykti į Lietuvos Respubliką klausimų, nes šie klausimai jau buvo išspręsti Sprendime Nr. 1. Be to, pareiškėjai jiems galinčias kilti neigiamas pasekmes siejo būtent su Sprendimo Nr. 1 įvykdymu. Teisėjų kolegija, atsižvelgusi į šiuo individualiu atveju susiklosčiusias aplinkybes, sprendė, jog tai, kad pareiškėjų skundo objektas yra Sprendimas Nr. 2, o ne Sprendimas Nr. 1, nesudaro esminių procesinių kliūčių taikyti prašomą RUP, t. y. sustabdyti Sprendimo Nr. 1 vykdymą, iki bus priimtas galutinis sprendimas dėl pareiškėjų skundo dėl Sprendimo Nr. 2 teisėtumo.

Pažymėta, kad pareiškėjai siekia gauti prieglobstį Lietuvos Respublikoje (jie yra prieglobsčio prašytojai UTPĮ 2 str. 20 d. prasme), todėl, atsižvelgiant į pareiškėjų argumentus ir byloje esančius duomenis (įskaitant paties atsakovo surinktą informaciją apie kilmės valstybę), laikytina, jog, nepritaikius prašomos RUP, išsiuntimo į kilmės valstybę atveju pareiškėja F. S. ir jos vaikai (kiti pareiškėjai, įskaitant nepilnamečius) gali patirti persekiojimo grėsmę, ir tokiu būdu jiems gali būti padaryta neatitaisoma arba sunkiai atitaisoma didelė žala. Teisėjų kolegijos vertinimu, atsižvelgiant į bylos pobūdį, negalima be abejonų teigti, jog pareiškėjų teiginiai, kad tuo atveju, jei Sprendimas Nr. 1 (jo dalis dėl išsiuntimo) būtų įvykdytas, kilmės valstybėje jie galėtų patirti neatitaisomą arba sunkiai atitaisomą didelę žalą, yra nepagrįsti.

Dėl pareiškėjų (prieglobsčio prašytojų, kurie naudojami valstybės garantuojama teisine pagalba) teisės į veiksmingą teisminę gynybą užtikrinimo teisėjų kolegija pažymėjo, kad, vadovaujantis vidaus reikalų ministro 2016 m. vasario 24 d. įsakymu Nr. 1V-131 (2021 m. liepos 27 d. įsakymo Nr. 1V-626 redakcija) patvirtinto Prieglobsčio Lietuvos Respublikoje suteikimo ir panaikinimo tvarkos aprašo (toliau – Aprašas) 179 punktu, valstybės garantuojamos teisinės pagalbos teikėjas teikia teisines paslaugas, gavęs MD pavedimą: <...> 179.5. parengti ir pateikti teismui procesinius dokumentus, kai MD gauna prieglobsčio prašytojo arba jo atstovo pagal įstatymą prašymą suteikti valstybės garantuojamą teisinę pagalbą, susijusią su kreipimusi į teismą įgyvendinant UTPĮ 117 straipsnio 1 dalyje, 118 straipsnio 1 dalyje, 136 straipsnyje, 140 straipsnio 4 dalyje, 140⁸ straipsnio 9 dalyje ir 140²⁵ straipsnyje nustatytas teises; 179.6. atstovauti prieglobsčio prašytojo interesams MD ar teisme, kai MD paskiria posėdį ar gauna teismo pranešimą apie planuojamą teismo posėdį. Pagal Aprašo 180 punktą teisinės paslaugos, nurodytos Aprašo 179.5 ir 179.6 punktuose, teikiamos tik prieglobsčio prašytojui esant Lietuvos Respublikoje, įskaitant pasienio kontrolės punktus ir tranzito zonas. Teisinės paslaugos, nurodytos

Aprašo 179.6 punkte, teikiamos tik prieglobsčio prašytojui asmeniškai dalyvaujant arba raštu teismui, o skundą nagrinėjant UTPĮ IX¹ skyriuje nustatyta tvarka – MD pateikus jo arba jo atstovo pagal įstatymą prašymą, kad teismo posėdžiai vyktų prieglobsčio prašytojui nedalyvaujant. Iš aptarto teisinio reguliavimo matyti, kad pareiškėjo buvimas Lietuvos Respublikoje yra būtina sąlyga, jam siekiant įgyvendinti teisę vidaus reikalų ministro nustatyta tvarka naudotis valstybės garantuojama teisine pagalba tiek, kiek tai susiję su prašymo suteikti prieglobstį nagrinėjimu (UTPĮ 71 str. 1 d. 4 p.).⁶

Teisėjų kolegija, įvertinusi byloje keltą ginčą, nustatytas bylos aplinkybes, pareiškėjų pateiktus argumentus, kuriais jie grindė RUP taikymo būtinybę, atsižvelgusi į tai, kad, pareiškėjus išsiuntus iš Lietuvos Respublikos, jie faktiškai negalės efektyviai įgyvendinti vienos iš pamatinių žmogaus teisių į teisminę gynybą administracinėje byloje, kurioje dar nėra galutinai išspręstas jų teisinės padėties (UTPĮ prasme) klausimas, kad pareiškėjai išreiškė norą dalyvauti bylos nagrinėjime teismo posėdyje ir siekė, jog jų interesams atstovautų profesionalus teisininkas, į tai, kad, pritaikius prašomą RUP, pareiškėjams ši teisė bus užtikrinama, be to, pareiškėjams palankaus teismo sprendimo atveju, tikėtina, būtų išvengta sunkiai atitaisomos arba neatitaisomos didelės žalos padarymo, sprendė, jog šiuo atveju yra tikslinga taikyti ABTĮ 70 straipsnio 3 dalyje numatytą RUP.

Pirmosios instancijos teismo nutarties dalis panaikinta ir klausimas išspręstas iš esmės, t. y. tenkintas pareiškėjų prašymas taikyti RUP – Sprendimo Nr. 1 vykdymas sustabdytas, iki bus priimtas galutinis sprendimas dėl pareiškėjų skundo dėl Sprendimo Nr. 2 teisėtumo.

2025 m. vasario 19 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eAS-335-502/2025

Teismo proceso Nr. 3-61-3-00154-2025-2

[Prieiga internete](#)

Dėl sprendimo Izraelio ir Rusijos Federacijos pilietybes turinčiam asmeniui, ilgą laiką gyvenusiam Lietuvoje, uždrausti atvykti į Šengeno erdvę galiojimo laikino sustabdymo

Apžvelgiamoje byloje ginčas kilo dėl pirmosios instancijos teismo nutarties dalies, kuria netenkintas pareiškėjo, Izraelio ir Rusijos Federacijos piliečio, prašymas taikyti reikalavimo užtikrinimo priemonę – sustabdyti MD sprendimo, kuriuo jam uždrausta atvykti į Lietuvos Respubliką ir į Šengeno erdvę 5 metus bei įtrauktas į Šengeno informacinę sistemą perspėjimas dėl draudimo atvykti ir apsigyventi 5 metus, nes pareiškėjas gali kelti grėsmę valstybės saugumui, vykdydamą, iki bus priimtas galutinis sprendimas dėl pareiškėjo skundo, pagrįstumo ir teisėtumo.

LVAT teisėjų kolegija nustatė, kad pareiškėjas beveik 15 metų (nuo 2009 metų) gyvena ir dirba Lietuvoje, kurioje yra deklaravęs savo gyvenamąją vietą, Lietuvoje nuo 2023 m. gegužės 19 d. šeimos susijungimo pagrindu gyvena ir pareiškėjo sutuoktinė (Izraelio ir Rusijos pilietė). Pareiškėjas nuo 2012 metų iki 2025 metų pradžios Lietuvoje nepertraukiamai dirbo pagal darbo sutartį teisininku; pareiškėjas yra vienos iš logistikos įmonių grupės akcininkas. Pareiškėjo senelis ir prosenelė buvo žydai (semitai), todėl tiek pareiškėjas, tiek jo sutuoktinė turi Izraelio pilietybes pagal repatriacijos įstatymą bei Izraelio piliečių pasus. Pagal Europos Sąjungos teisės aktus Izraelio piliečiams yra leidžiama atvykti į bet kurią Šengeno šalį pagal bevizį režimą.

Teisėjų kolegija, įvertinusi MD sprendimu sukeltus teisinius padarinius, t. y., kad pareiškėjas, neįsiteisėjęs galutiniam teismo sprendimui dėl MD sprendimo pagrįstumo ir teisėtumo, negali atvykti ir gyventi Lietuvoje, kurioje gyvena nuo 2009 metų, taip pat negali vykti į kitas Šengeno erdvės valstybes, be kita ko, į Graikiją, kurioje pareiškėjas su šeima turi nekilnojamojo turto, nesant duomenų, kad pareiškėjas, prašydamas taikyti reikalavimo užtikrinimo priemonę, piktnaudžiautų procesu, sprendė, jog šiuo atveju, netaikant reikalavimo užtikrinimo priemonės (nesustabdžius sprendimo vykdymo), pareiškėjui gali būti padaryta neatitaisoma arba sunkiai atitaisoma didelė žala.

Pirmosios instancijos teismo nutarties dalis, kuria netenkintas prašymas taikyti reikalavimo užtikrinimo priemonę, panaikinta ir taikyta reikalavimo užtikrinimo priemonė, kuria sustabdytas MD sprendimo vykdymas, iki kol bus išnagrinėta ši administracinė byla ir įsiteisės joje priimtas procesinis sprendimas.

2025 m. vasario 19 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eAS-332-525/2025

Teismo proceso Nr. 3-61-3-00127-2025-2

[Prieiga internete](#)

⁶ Apžvelgiamoje byloje taikytas teisinis reguliavimas, galiojęs iki 2025 m. sausio 1 d.

60. Proceso atnaujinimas administracinėje byloje

60.3. Proceso atnaujinimo pagrindai

60.3.10. Pateikiami akivaizdūs įrodymai, kad padarytas esminis materialiosios teisės normų pažeidimas jas taikant, galėjęs turėti įtakos priimti neteisėtą sprendimą ar nutartį

Dėl proceso atnaujinimo, konstatavus proceso teisės normos pažeidimą, pagrindo

Administracinėje byloje buvo nagrinėjamas atsakovo K. Č. prašymas atnaujinti procesą dėl to, kad, nagrinėjant administracinę bylą Vilniaus apygardos administraciniame teisme, buvo šiurkščiai pažeista jo teisė būti išklausytam, o tai lėmė neteisėtą bei nepagrįstą jo teisių apribojimą. Atsakovas pažymėjo, kad jis nebuvo tinkamai informuotas apie administracinę bylą, kadangi procesiniai dokumentai jam buvo siunčiami tik per EPP sistemą, kurios jis neturėjo pareigos tikrinti, ir nei apie pareiškėjo Nacionalinės mokėjimo agentūros prie Žemės ūkio ministerijos prašymą, nei apie administracinę bylą, kurioje buvo nagrinėjamas klausimas dėl skolos už gautas išmokas priteisimo, nei apie joje priimtus sprendimus nežinojo.

LVAT, nagrinėdamas atsakovo prašymą dėl proceso atnaujinimo, nustatė, jog Vilniaus apygardos administracinis teismas apie procesinius veiksmus (įpareigojimą pateikti atsiliepimą, pranešimą apie posėdį) atsakovą informavo tik elektroninių ryšių priemonėmis per Lietuvos teismų informacinės sistemos LITEKO Viešųjų elektroninių paslaugų posistemį, ir byla buvo išnagrinėta atsakovui nieko nežinant apie prieš jį pradėtą administracinės bylos procesą, o atsakovas *de facto* (faktiškai) sužinojo apie priimtą teismo sprendimą jau bylos vykdymo procese antstolei ėmusį įsiteisėjusio teismo sprendimo vykdymo veiksmų.

Teisėjų kolegija, be kita ko, remdamasi EŽTT praktika dėl tinkamo informavimo apie procesą, pažymėjo, jog aplinkybių, kad atsakovas piktnaudžiavo procesu, savo procesines teises įgyvendino akivaizdžiai aplaidžiai ar nerūpestingai, nenustatyta, o nustačius teisiškai reikšmingas faktines bylos aplinkybes, susijusias su teismo atliktais veiksmais siekiant įteikti atsakovui procesinius dokumentus, t. y., kad Vilniaus apygardos administracinis teismas nedėjo visų pastangų, siekdamas atsakovui įteikti procesinius dokumentus ir sudaryti jam galimybę sužinoti apie vykstantį teismo procesą, priėjo prie išvados, jog šiuo atveju buvo pažeistos atsakovo procesinės teisės būti informuotam ir dalyvauti teisminiame procese, taip užkertant kelią pasinaudoti teismine gynyba.

LVAT šioje byloje nusprendė kreiptis į Lietuvos Respublikos Konstitucinį Teismą su prašymu ištirti, ar ABTĮ 156 straipsnio 2 dalis ta apimtimi, kiek joje nenustatyta galimybė atnaujinti administracinės bylos, užbaigtos įsiteisėjusiu teismo sprendimu ar nutartimi, procesą tais atvejais, kai pirmosios instancijos teismo sprendime (nutartyje) yra padaryta aiški proceso teisės normos taikymo klaida, kuri galėjo turėti įtakos priimant neteisėtą sprendimą (nutartį), ir sprendimas (nutartis) nebuvo peržiūrėtas apeliacine tvarka, neprieštarauja Lietuvos Respublikos Konstitucijos 30 straipsnio 1 daliai, 109 straipsnio 1 daliai.

Konstitucinis Teismas 2024 m. lapkričio 7 d. priėmė nutarimą, kuriuo pripažino, kad ABTĮ 156 straipsnio 2 dalis tiek, kiek joje nenustatyta galimybė atnaujinti bylos, užbaigtos įsiteisėjusiu teismo sprendimu ar nutartimi, proceso, kai byla išnagrinėta nesant nors vieno iš proceso dalyvių, kuriam nepranešta apie teismo posėdį ir nebėra galimybės apskusti tokio sprendimo (nutarties), prieštarauja Konstitucijos 30 straipsnio 1 daliai, 109 straipsnio 1 daliai, konstituciniams teisinės valstybės, teisingumo principams.

Teisėjų kolegija pažymėjo, jog pagal ABTĮ 4 straipsnio 7 dalį, jeigu nėra įstatymo, reglamentuojančio ginčo santykį, teismas taiko įstatymą, reglamentuojantį panašius santykius, o jeigu ir tokio įstatymo nėra – vadovaujasi bendraisiais įstatymų pradmenimis ir jų prasme, taip pat teisingumo ir protingumo kriterijais. Tad atsižvelgęs į CPK 366 straipsnio 1 dalies 9 punktą, pagal kurį pagrindas atnaujinti procesą gali būti aiški tiek materialiosios, tiek proceso teisės normos taikymo klaida, sprendė, kad šiuo atveju yra pagrindas pripažinti, jog buvo padaryta akivaizdi proceso teisės normos taikymo klaida (atsakovui tinkamai nepranešta apie bylą), kuri yra pagrindas atnaujinti procesą ir perduoti bylą nagrinėti pirmosios instancijos teismui iš naujo.

2025 m. vasario 19 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eP-1-502/2025

Teisminio proceso Nr. 3-61-3-03448-2022-8

[Prieiga internete](#)